

ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

„Analiza i diagnoza stanu istniejącego”

Miasto Ełk

Gmina Gołdap

Gmina Olecko

Miasto Suwałki

Miasto Augustów

Projekt „**Platforma współpracy – EGO SA**” finansowany z budżetu państwa, budżetów: Miasta Ełku, Gminy Gołdap, Gminy Olecko, Miasta Suwałki, Miasta Augustów oraz ze środków Unii Europejskiej

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Zamawiający (Beneficjent):

Gmina Miasto Ełk
ul. Marsz. J. Piłsudskiego 4, 19-300 Ełk
tel. (87) 73 26 200, fax. (87) 73 26 230
www.elk.pl

Partnerzy:

Gmina Gołdap, Plac Zwycięstwa 14, 19-500 Gołdap www.goldap.pl
Gmina Olecko, Plac Wolności 3, 19-400 Olecko www.olecko.pl
Miasto Suwałki, ul. Adama Mickiewicza 1, 16-400 Suwałki www.um.suwalki.pl
Gmina Miasto Augustów, ul. 3 Maja 60, 16-300 Augustów www.urzad.augustow.pl

Instytucja Pośrednicząca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81/83
00-834 Warszawa
tel. (22) 432 80 80, 432 71 25
fax (22) 432 86 20, 432 84 04
www.parp.gov.pl

Sierpień 2010

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Spis treści

1. Ogólna charakterystyka regionu EGO SA	5
1.1 Pojęcie pojemności i chłonność turystycznej obszaru „EGO SA”	16
1.2 Produkty turystyczne w EGO SA	22
1.3 Analiza SWOT potencjału turystycznego dla obszaru „EGO SA”	68
Wnioski	70
2. Miasto Elk	71
2.1 Położenie i charakterystyka	71
2.2 Demografia	74
2.3 Środowisko naturalne	76
2.4 Infrastruktura techniczna i komunalna	87
2.5 Infrastruktura transportowa	89
2.6 Gospodarka	92
2.7 Kultura	95
2.8 Turystyka	99
2.9 Zabytki	106
2.10 Sport i rekreacja	112
2.11 Ochrona zdrowia	115
2.12 Turystyka w dokumentach strategicznych	116
3. Gmina Gołdap	120
3.1 Położenie i charakterystyka	120
3.2 Demografia	122
3.3 Środowisko naturalne	124
3.4 Infrastruktura techniczna i komunalna	129
3.5 Infrastruktura transportowa	131
3.6 Gospodarka	133
3.7 Kultura	135
3.8 Turystyka	139
3.9 Zabytki	143
3.10 Sport i rekreacja	146
3.11 Ochrona zdrowia	147
3.12 Turystyka w dokumentach strategicznych	148
4. Gmina Olecko	150
4.1 Położenie i charakterystyka	150
4.2 Demografia	152

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

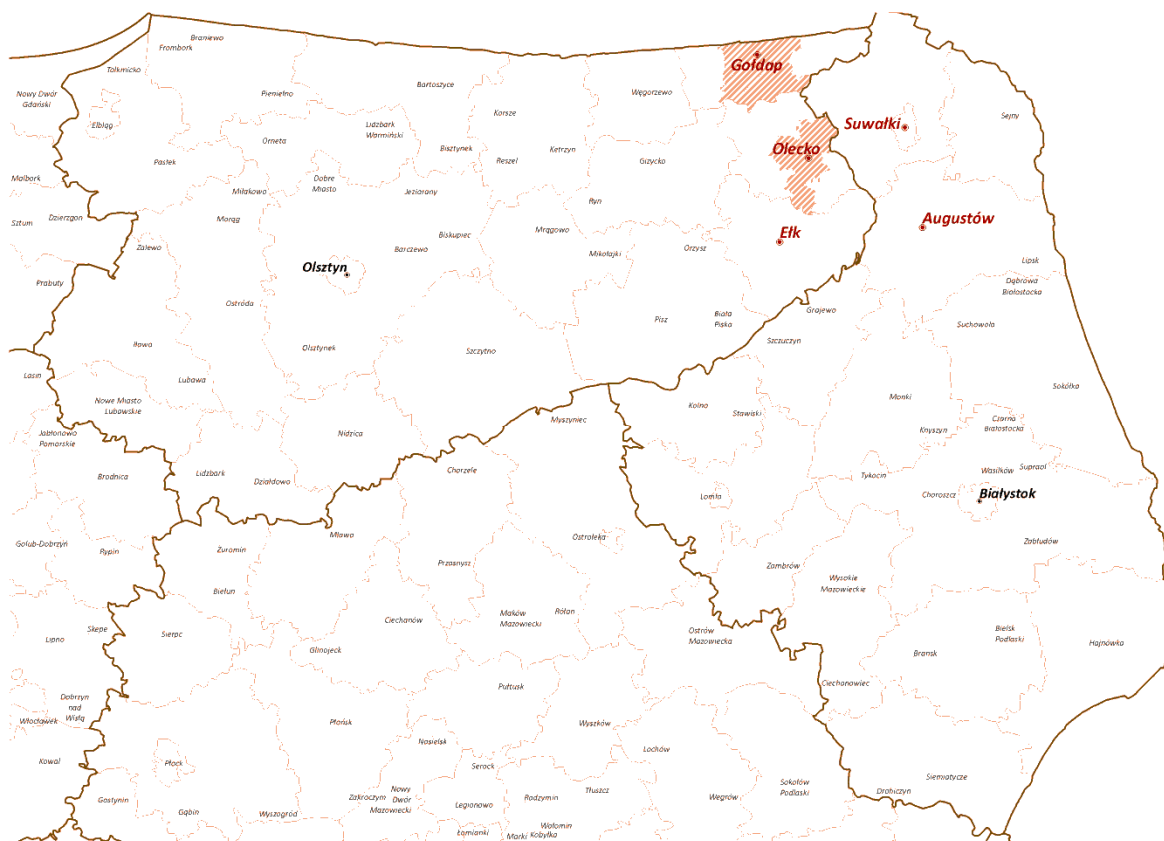
4.3 Środowisko naturalne	154
4.4 Infrastruktura techniczna i komunalna	161
4.5 Infrastruktura transportowa.....	163
4.6 Gospodarka	164
4.7 Kultura.....	166
4.8 Turystyka	167
4.9 Zabytki.....	169
4.10 Sport i rekreacja	171
4.11 Ochrona zdrowia	175
4.12 Turystyka w dokumentach strategicznych.....	176
5. Miasto Suwałki.....	177
5.1. Położenie i charakterystyka	177
5.2. Demografia	179
5.3. Środowisko naturalne	181
5.4. Infrastruktura techniczna i komunalna	188
5.5. Infrastruktura transportowa.....	190
5.6. Gospodarka	192
5.7. Kultura.....	194
5.8 Turystyka	202
5.9 Zabytki.....	204
5.10. Sport i rekreacja	208
5.11. Ochrona zdrowia	213
5.12. Turystyka w dokumentach strategicznych.....	213
6. Miasto Augustów	214
6.1. Położenie i charakterystyka	214
6.2 Demografia	216
6.3. Środowisko naturalne	217
6.4 Infrastruktura techniczna i komunalna	223
6.5 Infrastruktura transportowa.....	225
6.6 Gospodarka	226
6.7 Kultura.....	229
6.8 Turystyka	231
6.9 Zabytki.....	234
6.10 Sport i rekreacja	237
6.11 Ochrona zdrowia	238
6.12 Turystyka w dokumentach strategicznych.....	239
UWAGI KOŃCOWE:.....	240

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

1. Ogólna charakterystyka regionu EGO SA

Obszar „EGO SA” leży w Polsce północno - wschodniej na terenie dwóch województw: podlaskiego i warmińsko – mazurskiego, na obszarze pojezierzy: mazurskiego (Miasto Ełk, Gmina Gołdap i Gmina Olecko) i suwalsko-augustowskiego (miasta Augustów i Suwałki). Położenie miast i gmin wchodzących w skład regionu ukazuje Rysunek 1. (kolorem czerwonym oznaczone zostały miasta i gminy wchodzące w skład „EGO SA”).

Rys. 1 „EGO SA” na tle Polski Północno – Wschodniej

Źródło: Opracowanie własne

Obszar „EGO SA” należy do jednych z najciekawszych i najpiękniejszych terenów Polski. Położony jest na terenie obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski, skupiającym

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

unikatowe cechy środowiska przyrodniczego i kulturowego. Charakterystyczne dla tego obszaru słabe uprzemysłowienie sprawia, że powietrze należy do najczystszych w Polsce.

Dodatkowo liczne obiekty zabytkowe oraz walory przyrodnicze sprawiają, że region ten jest bardzo atrakcyjny turystycznie.

Zdjęcie 1. Rezerwat „Cisowy Jar” w powiecie oleckim

Źródło: www.egoturystyka.pl

POJEZIERZE MAZURSKIE¹. Tereny EGO SA wchodzące w skład pojezierza to:

- Pojezierze Elckie
- Wzgórza Szeskie
- Kraina Węgorapy

Pojezierze Elckie, w którego granicach znajduje się zachodnia, południowa i centralna część powiatu oleckiego oraz Miasto Elk, to obszar, który w przeważającej części stanowi silnie pagórkowatą wyżynę, miejscami porośniętą zwartymi kompleksami leśnymi (Puszcza Borecka) z licznymi jeziorami. Płyynie przez nią również rzeka Elk wraz z dopływami. Morenowe wzgórza Pojezierza osiągają wysokość powyżej 200 m n.p.m.

¹ wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski Jerzego Kondrackiego

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

(Góry Piłackie, 219 m). Do największych jezior położonych na tym obszarze zalicza się Jezioro Rajgrodzkie (15,1 km²), Selmęt Wielki (12,6 km²), Łąśmiady (8,8 km²). Teren ten obejmuje rozległe, malowniczo połączone kompleksy leśne, jeziora, pagórki i doliny morenowe oraz tereny równinne. Wszystko to razem sprawia, że jest on rajem dla wędkarzy, grzybiarzy oraz miłośników długich wędrówek pieszych, rowerowych i kajakowych.

Zdjęcie 2. Polna droga przy Jeziorze Ełckim

Źródło: <http://www.digart.pl/praca/2264350>

Wzgórza Szeskie położone są w północnej części powiatu oleckiego i w powiecie gołdapskim. Wzgórza stanowią ciąg moren czołowych, odznaczających się wyraźnym garbem w krajobrazie. W północnej ich części wysokości względne przekraczają 100 m. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Szeska (309 m n.p.m.) - trzecie pod względem wysokości pasmo polskich pojezierzy. Na północ od niej ciągnie się pas wzgórz, których kulminację stanowią: Góra Rudzka (284 m n.p.m.), Góra Tatarska (308 m n.p.m.), Piękna Góra, zwana też Gołdapską (272 m n.p.m.). Nie występują tu jednak duże kompleksy leśne. Na obszarze Wzgórz znajduje się rezerwat przyrody "Cisowy Jar" – wąwóz porośnięty lasem mieszanym, gdzie ochronie podlega cis pospolicie. Znaleźć tu można również małe zagłębienia bezodpływowe, wypełnione wodą lub zabagnione, oraz liczne strumienie

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

o znacznych spadkach. Region odznacza się niewielką gęstością zaludnienia, brak jest większych osiedli.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Zdjęcie 3. Wzgórza Szeskie

Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo.php?id=355683>

Kraina Węgorapy, na terenie której leży północno-zachodnia część gminy Gołdap ma charakter kotliny o płaskim dnie, otoczonej wzgórzami morenowymi. Przez kotlinę przepływają rzeki Węgorapa i Gołdapa. Teren ten jest słabo zalesiony i prawie pozbawiony jezior. Znaczną część powierzchni stanowią łąki.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Zdjęcie 4. Kraina Węgorapy

Źródło: <http://www.pieknetereny.pl/kraina-wegorapy-kres-mazur/>

POJEZIERZE SUWALSKO-AUGUSTOWSKIE². Obszar „EGO SA” wchodzący w skład pojezierza to:

- Puszcza Romincka,
- Pojezierze Suwalskie,
- Równina Augustowska.

Puszcza Romincka, zwana „polską tajgą” – to rozległy, zwarty kompleks leśny i zarazem najbardziej na północny – wschód wysunięta część Mazur Garbatych. Na pewnej jej części leży Gmina Gołdap. Przez puszcę przepływają dwie rzeczki: Błędzianka i Błudzia oraz wiele innych mniejszych strumieni, cieków, torfowisk, bagnisk, źródlisk, jeziornych oczek i podmokłych uroczysk charakteryzujących te morenowe tereny. Jezior jest tu niewiele, największe z nich to Jezioro Gołdapskie. Rzeźba terenu jest urozmaicona, silnie sfalowana, zbudowana z ilastych glin i piasków polodowcowych. W celu ochrony walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych puszczy stworzono na jej obszarze Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej. Park powstał w styczniu 1998 roku. Poza walorami przyrodniczymi,

² zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski Jerzego Kondrackiego pojezierze to nosi nazwę Pojezierze Litewskie, na terytorium Polski zwanym Pojezierzem Suwalsko-Augustowskim

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

na jego terenie można podziwiać liczne obiekty zabytkowe (kościół, dwory, kamienice). Atrakcją są tu również wysokie podwójne wiadukty kolejowe, przypominające rzymskie akwedukty. Charakteryzują się one ciekawą konstrukcją, a także znaczną wysokością (36m).³

Cenne przyrodniczo fragmenty puszczy objęto ochroną w rezerwach przyrody:

- Rezerwaty leśno – torfowiskowe: Struga Żytkiejmska, Uroczysko Kramnik;
- Rezerwat torfowiskowy: Mechacz Wielki;
- Rezerwaty leśne: Boczki, Dziki Kąt;
- Rezerwat florystyczny: Czerwona Struga.

Zdjęcie 5. Puszcza Romincka

Źródło: <http://www.nord-ost.com.pl/noclegi/documents/26.html>

Pojezierze Suwalskie bezpośrednio graniczy od zachodu z Pojezierzem Elckim, a od południa z Równiną Augustowską. Rzeźba terenu ukształtowana została przez działalność najmłodszego na naszych ziemiach lądolodu zlodowacenia bałtyckiego – stadiału pomorskiego i fragmentarycznie fazy Wigier tego zlodowacenia. Cechą charakterystyczną tego terenu są duże różnice wysokości oraz liczne jeziora (około 250 jezior powyżej 1 ha). Większość z nich to jeziora rynnowe, ale można tu również spotkać jeziora morenowe

³ *Parki Krajobrazowe w Polsce*, red. G. Rąkowski, Warszawa, 2002

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

o nieregularnej linii brzegowej. Wiele z nich odznacza się bardzo czystymi wodami. Są to na ogół zbiorniki płytkie, jednak to właśnie na tym terenie znajduje się najgłębsze jezioro w Polsce – Hańcza, którego głębokość sięga ponad 106 metrów (maksymalna głębokość jeziora Hańcza wynosi 106,1 m).⁴

Hańcza jest jeziorem rynnowym o powierzchni 305 ha, długości prawie 5 km i maks. szerokości 1 km. Lustro wody leży na wysokości 227 m n.p.m. Brzegi są pokryte licznymi głazami, w większości strome i wysokie, linia brzegowa urozmaicona jest malowniczymi zatokami i półwyspami. Dno urzeźbione rowami, dołami i stromymi wąwozami. Hańcza jest jeziorem α - mezotroficznym o wodach bardzo czystych i o dużej przezroczystości. Roślinność jeziora jest bardzo uboga. Zooplankton charakteryzuje się występowaniem skandynawsko - bałtyckich gatunków skorupiaków. Spośród ryb występuje tu m. in. głowacz pręgopłetwy, sieja, sielawa. Od 1963 r. jezioro Hańcza jest rezerwatem krajobrazowo-wodnym.⁵

Na terenie Pojezierza Suwalskiego znajduje się Suwalski Park Krajobrazowy, utworzony w 1976 roku, jako pierwszy tego typu park w Polsce. Obejmuje swoim zasięgiem Zagłębienie Szeszupy i tereny otaczające jez. Hańcza. Powierzchnia parku wynosi 6284 ha (62,8 km²), w tym około 60% stanowią użytki rolne, 24% lasy, 10% wody, 4% bagna i 2% pozostałe grunty.

Zagłębienie Szeszupy jest najpiękniejszym na Suwalszczyźnie przykładem krajobrazu z zespołem form martwego lodu. Zajmuje około 50 km², a jego dno leży 40-70 m poniżej otaczającego go płaskowyżu, na którym znajdują się moreny czołowe, ozy, kemy i terasy kemowe.⁶

Kolejnym cennym ze względów turystycznych miejscem na Pojezierzu Suwalskim jest Dolina Czarnej Hańczy. Pomiedzy jeziorem Hańcza, a Turtulem na odcinku 2,5 km, dolina ma charakter wąskiej i głębokiej (30 m) rynny polodowcowej, którą płynie rzeka o bardzo dużym spadku, nadającym jej charakter górskiego potoku. Po obu stronach, brzegi rzeki porasta las łągowy, środkiem zaś ciągnie się 13 pagórków „ozu turtulsko-bachanowskiego”.

⁴ Stanisław Herz, *Pojezierze Suwalskie*, Warszawa 1983

⁵ www.spk.org.pl

⁶ *Pojezierze Suwalskie i Puszcza Augustowska. Praktyczny przewodnik*, 2007

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Zbocza doliny są strome, porośnięte miejscami sosnowo-świerkowymi młodnikami i roślinnością łąkową. Odcinek poniżej Turtula to szeroka na ponad 1 km dolina rzeczna, porośnięta lasem łęgowym, w którym meandruje Czarna Hańcza.⁷

Zdjęcie 6. Dolina Czarnej Hańczy

Źródło: <http://www.wigry.win.pl/wody/hancza.htm>

Równina Augustowska – równina sandrową o szczególnie bogatej i zróżnicowanej szacie roślinnej. Teren Równiny urozmaicają liczne wydmy i wzniesienia polodowcowe pokryte roślinnością charakterystyczną dla surowego klimatu. Większą część tego obszaru zajmuje Puszcza Augustowska, na terenie której znajduje się wiele rezerwatów przyrody. Przez Równinę prowadzi Kanał Augustowski. Na jej obszarze znajdują się liczne jeziora. Największe z nich to: Wigry (w granicach równiny leży południowa jego część), Sajno, Białe Augustowskie, Necko, Serwy, Kalejty, Studzieniczne. Na południowo – zachodnim krańcu położony jest Augustów – jedyne miasto znajdujące się na terenie Równiny.

Puszcza Augustowska jest dużym kompleksem leśnym. W jej północnej części leży Wigierski Park Narodowy, obejmujący jezioro Wigry i przylegające lasy.

⁷ www.spk.org.pl

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Zdjęcie 7. Wigierski Park Narodowy

Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo.php?id=355536>

Wigierski Park Narodowy utworzono w 1989 roku. Zajmuje powierzchnię 14 956 ha. W jego obrębie można znaleźć 45 zbiorników wodnych o łącznej powierzchni 28 km². Centralną częścią Parku jest jezioro Wigry, wraz z całym zespołem jezior otaczających i pozostających z nim w ścisłym związku hydrologicznym. Poszczególne jeziora Parku różnią się między sobą pod względem troficzności wód. Specyficzną grupę stanowią jeziora - suchary. Te śródlądowe zbiorniki o brązowej, mało przezroczystej wodzie, z dużą ilością substancji organicznych są niezwykle pięknymi tworem natury. Niektóre z obecnych jezior kompleksu Wigierskiego były zatokami Wigier, które w wyniku zarastania roślinnością wodną i wypełnieniu szczątkami roślin i zwierząt uległy oddzieleniu od głównego jeziora. Tak m.in. powstały: Muliczne, Okragłe, Długie, Białe Wigierskie, Kriszyn, Zakąty (Kłonek), Leszczewek i inne. Przez teren parku przepływają również rzeki. Główną z nich jest Czarna Hańcza. Drugą co do wielkości jest rzeczka Kamionka, a następnie Wiatrołuża i Maniówka.

Dla ochrony cennych przyrodniczo fragmentów Puszczy Augustowskiej utworzono rezerwaty:

- Kuriańskie Bagno – florystyczno-faunistyczny;

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

- Jezioro Kalejty – krajobrazowy;
- Kukle – krajobrazowy;
- Starożyn – florystyczny;
- Perkuć – florystyczny;
- Kozi Rynek – florystyczny, na terenie w większości bagiennym;
- Łempis – wodno-florystyczny;
- Mały Borek – florystyczny;
- Stara Ruda – wodno-florystyczny;
- Brzozowy Grąd – florystyczny, powstał w celu ochrony stanowiska storczyka – obuwika pospolitego;
- Glinki - rezerwat florystyczny, w pobliżu Augustowa i wsi Hruskie (utworzony 1971, o powierzchni 1,65 ha), ze stanowiskiem, będącej pod ochroną, paproci pióropusznika strusiego;
- Tobolinka - obejmuje leśne dystroficzne jeziorka tzw. suchary z pływającymi wysepkami oraz otaczające je torfowiska z niezwykle cennymi zbiorowiskami roślinnymi. Występują tu: rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), przygielka biała (*Rhynchospora alba*) czy bażyna czarna (*Empetrum nigrum*);
- Pomorze - rezerwat leśny, obejmuje najstarszy drzewostan w Puszczy Augustowskiej (ok. 200 lat), z pozostałością grodziska jaćwieskiego „Piłokalnia” w zakolu rzeki Marychy; pow. 20,45 ha, utworzony w 1983 r.

Puszcza Augustowska znajduje się na liście obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Na terenie Puszczy znajdują się także obszary chronionego krajobrazu.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

1.1 Pojęcie pojemności i chłonność turystycznej obszaru „EGO SA”⁸

Proces transformacji turystycznej, w wyniku którego potencjał destynacji zostaje zamieniony w produkt, obejmuje zazwyczaj analizę takich parametrów jak pojemność i chłonność obszaru.

Pojemność turystyczna w literaturze przedmiotu określana bywa jako “...pojemność bazy noclegowej (liczba miejsc noclegowych), gastronomicznej (liczba miejsc konsumpcyjnych, wydawanych posiłków) i komplementarnej (liczba miejsc lub powierzchnia) określająca maksymalną liczbę uczestników ruchu turystycznego, mogących równocześnie korzystać z poszczególnych urządzeń, nie przyczyniając się do zmniejszenia zakresu i poziomu podaży usług turystycznych oraz dezorganizacji życia społeczno-gospodarczego”⁹. Jednak w aspekcie rozwoju i wzrostu mobilności potencjału usługowego pragmatyka prac strategicznych sprowadziła pojęcie pojemności przede wszystkim do bazy noclegowej. Istotne znaczenie ma powiązanie usług turystycznych (w tym noclegowych) z paraturystycznymi (np. gastronomia). Usługi paraturystyczne zaspokoją bowiem potrzeby zarówno turystów jak i mieszkańców.

Chłonność turystyczna to maksymalna liczba uczestników ruchu turystycznego, którzy mogą równocześnie przebywać na danym obszarze, nie powodując dewastacji i degradacji środowiska naturalnego, a tym samym pogorszenia warunków wypoczyniania. Zakłada się, że rozwój produktu nie może doprowadzać do przeciążenia środowiska lub infrastruktury (rys. 2).

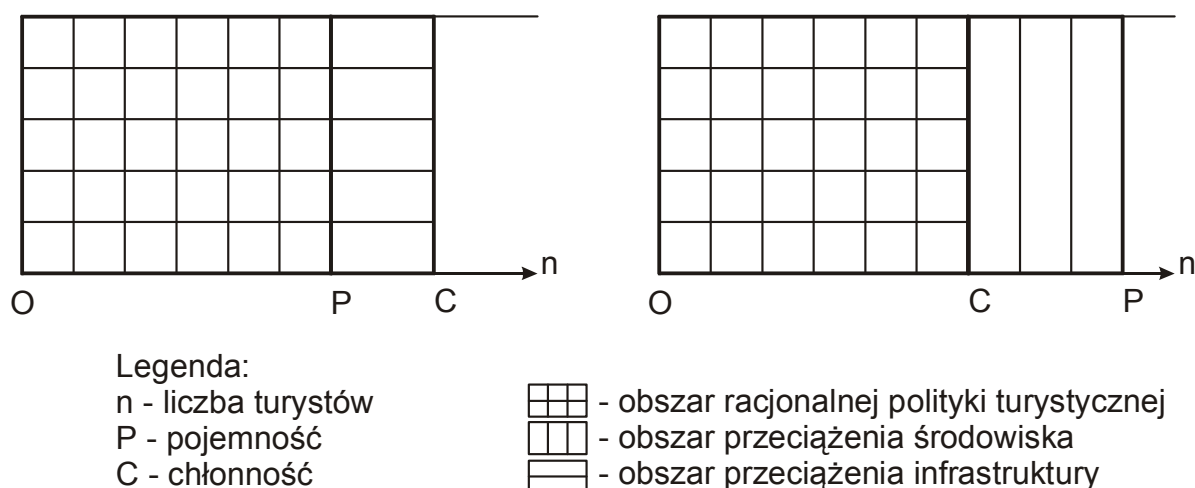
⁸ współautorem niniejszego podrozdziału jest dr Tomasz Studzieniecki - Ekspert Aiest

⁹ J. Warszńska, A. Jackowski: *Podstawy geografii turystyki*, PWN, Warszawa, 1978 r., s. 31

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Rys. 2 Kreacja produktu turystycznego

Źródło: T. Studzieniecki, opracowanie własne

Oszacowanie chłonności turystycznej jest zagadnieniem złożonym. Zazwyczaj powierza się je właściwym ekspertom zajmującym się problematyką środowiska. Chłonność turystyczna określana jest dla środowiska naturalnego, a zatem dla lasów i jezior znajdujących się na danym obszarze. Tabela 1 przedstawia chłonność turystyczną na terenach objętych „EGO SA”. Wskaźniki, które przyjęto dla ustalenia chłonności przedstawiają się następująco: dla jezior – 0,8 osoby/hektar powierzchni wód, natomiast dla lasów przyjęto 3,3 osoby/hektar powierzchni.¹⁰

Tabela 1. Chłonność turystyczna poszczególnych gmin i miast wchodzących w skład „EGO SA”

CHŁONNOŚĆ TURYSTYCZNA			
GMINA/MIASTO	JEZIOR	LASÓW	OGÓŁEM (CHJ+CHL)
MIASTO ELK	350	343	693
GMINA GOŁDAP	222	1023	1245
GMINA OLECKO	639	17596	18235
MIASTO SUWAŁKI	62	3019	3081
MIASTO AUGUSTÓW	1635	9871	11506

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

¹⁰ Wskaźniki i normy użytkowania turystycznego obszarów, miejscowości, obiektów, szlaków. Instytut Turystyki, Warszawa 1978.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Z analizy wynika, iż najbardziej chłonnym obszarem jest Gmina Olecko, natomiast najmniej chłonne turystycznie okazuje się być Miasto Ełk. Nie oznacza to jednak, że Ełk ma mniejsze szanse na rozwój turystyczny. Tak jak wspomniano wcześniej chłonność dotyczy terenów naturalnych (lasów, jezior), a zatem tereny o silnej urbanizacji, a co za tym idzie o mniejszych powierzchniach gruntów leśnych będą charakteryzować się mniejszą chłonnością turystyczną.

Obliczenia przedstawione powyżej są nazbyt pobieżne, żeby wyciągać z nich twarde wnioski, jednak są wystarczające dla zarysowania zdolności tych terenów do przyjmowania ruchu turystycznego bez uszczerbku na, najważniejszych tu, walorach przyrodniczych.

Z punktu widzenia marketingu szczególnego znaczenia nabiera pojęcie pojemności turystycznej. Douglas, jako klasyk turystyki¹¹, zalicza pojemność turystyczną do siedmiu podstawowych zasobów obejmujących potencjał turystyczny obszaru recepcyjnego. Również dr Tomasz Studzieniecki uważa że, „istotne jest oszacowanie pojemności turystycznej obszarów, poprzez określenie wielkości potencjału bazy noclegowej¹²”.

A zatem pojemność turystyczna to nic innego, jak ilość miejsc noclegowych. Wartość tego wskaźnika dla całego obszaru „EGO SA” wynosi 4 420 miejsc. Pojemność dla poszczególnych miast i gmin przedstawia tabela 2, natomiast pojemność poszczególnych obiektów została przedstawiona w inwentaryzacji potencjału turystycznego obszaru EGO SA.

Tabela 2. Pojemność turystyczna poszczególnych gmin i miast wchodzących w skład „EGO SA”

POJEMNOŚĆ TURYSTYCZNA	
GMINA/MIASTO	POJEMNOŚĆ (LICZBA MIEJSC NOCLEGOWYCH)
Miasto Ełk	498
Gmina Gołdap	616
Gmina Olecko	561
Miasto Suwałki	507
Miasto Augustów	2 238

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, stan na dn. 31.07.2009

¹¹ P. Douglas: *Tourist development*, Longman Group UK Ltd, London, 1989, s. 151

¹² T. Studzieniecki, *Transformacja turystyczna obszaru recepcyjnego na przykładzie miasta Gdańska*, rozprawa doktorska, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2001, s.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Kompleksowa inwentaryzacja bazy noclegowej opiera się na badaniach pierwotnych i wtórnych. Podejmowane są próby połączenia obu tych podejść w ramach tzw. „*metody lustracyjno – ekscerpcyjnej*”¹³. Ze względu na kosztochłonność i czasochłonność tej koncepcji jej wykorzystanie w praktyce napotyka na szereg barier, dlatego zaleca się¹⁴ wykorzystanie informacji jawnych będących w dyspozycji instytucji administracji rządowej i samorządowej. Wiodącą rolę odgrywa Główny Urząd Statystyczny.

Z przedstawionych danych wynika, iż największym potencjałem turystycznym cechuje się obecnie Augustów, najmniejszy potencjał charakteryzuje natomiast Miasto Elk. Różnica wskaźników dla tych miast wynosi, aż 1 740 miejsc. Niepokojąca jest wielkość rozbieżności w potencjale pomiędzy miastem Augustów, a pozostałymi miastami i gminami należącymi do „EGO SA”.

Innym interesującym wskaźnikiem obrazującym stopień eksploatacji turystycznej obszaru jest wskaźnik wykorzystywania pojemności turystycznej. Wartość ta jest stosunkiem liczby udzielonych noclegów w danym czasie na danym terenie do liczby miejsc noclegowych istniejących na tym samym terenie i w tym samym czasie. Inaczej mówiąc ile turystów przypadło na przykład w ciągu roku na jedno miejsce noclegowe. Porównanie wskaźnika wykorzystania pojemności turystycznej z poszczególnych miast i gmin „EGO SA” wyliczony na podstawie danych z 2008 - 2009 roku przedstawia wykres 1.

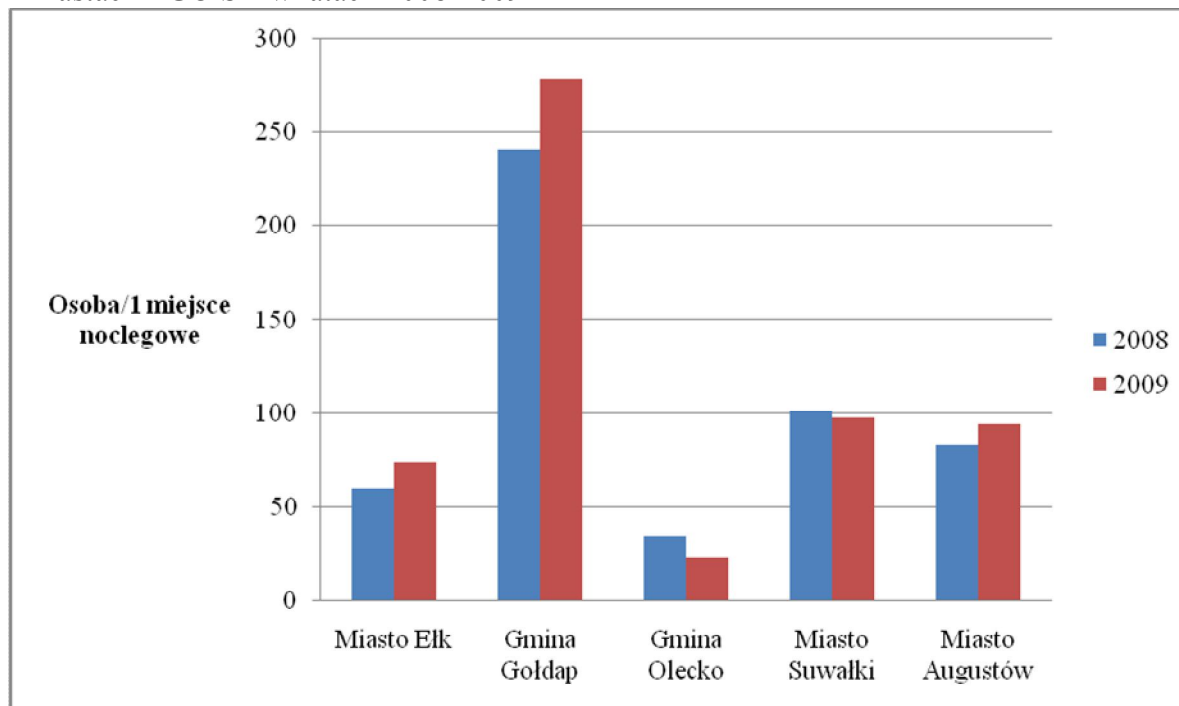
¹³ T. Studzieniecki: Sopot miastem turystyki, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 1994

¹⁴ Analiza rynku usług turystycznych w województwie pomorskim na lata 2008-2013, ekspertyza dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, WSTiH w Gdanku, Gdańsk 2008

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Wykres 1. Wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej w poszczególnych gminach i miastach EGO SA w latach 2008-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Z analizy wynika, iż w latach 2008-2009 najmniej osób na jedno miejsce noclegowe przypadło w Gminie Olecko. Chłonność turystyczna tej Gminy jest natomiast najwyższa. Wskazuje to na niewykorzystanie potencjału naturalnego, jaki posiada Gmina Olecko dla rozwoju ruchu turystycznego. Dotyczy to również pozostałej części „EGO SA”.

Ogół turystów odwiedzających dany obszar określić można jako populację. Populacja ta dzieli się na segmenty. Każdy z segmentów konsumuje produkt, będący częścią produktu całego obszaru, dlatego używa się niekiedy określenia „podprodukt”.

Produkt turystyczny obejmuje te dobra, które dany obszar oferuje turystom. Jednocześnie pojedynczą ofertę złożoną turyście również określić można mianem produktu. Wskazane jest rozpatrywanie produktu danego obszaru w dwóch kategoriach (rys. 3):

- indywidualnej - z punktu widzenia turysty,
- zbiorowej - z punktu widzenia grupy turystów¹⁵.

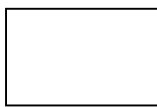
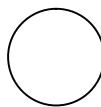
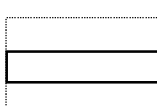
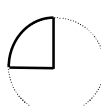

¹⁵ T. Studzieniecki: *Sopot miastem turystyki*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 1994, s. 11

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

W praktyce oznacza, iż produkt turystyczny zawsze należy rozpatrywać z punktu widzenia jego odbiorcy. Niezbędne zatem, przy tworzeniu strategii zarządzania produktem turystycznym, jest określenie celów strategicznych w każdej kategorii. W ramach funkcjonowania jednego produktu turystycznego należałoby wskazać podprodukty dedykowane grupie odbiorców oraz oferty skierowane do indywidualnych turystów.

Rys. 3 Kategorie produktu turystycznego

KATEGORIA PRODUKTU	RODZAJ PRODUKTU	KONSUMENT
ZBIOROWA	 PRODUKT	 CAŁA POPULACJA TURYSTÓW
	 PODPRODUKT	 SEGMENT
INDYWIDUALNA	 OFERTA	 TURYSTA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: T. Studzieniecki: *Sopot miastem turystyki*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot 1994, s. 11

Reasumując, należy przypomnieć, że produkt turystyczny obszaru recepcyjnego, rozumiany jako pakiet dóbr oferowanych turystyce w związku z jego pobytem na tym obszarze, może mieć charakter potencjalny (przed konsumpcją) lub realny (po konsumpcji). Analiza obu wyżej wymienionych kategorii wymaga znajomości pojemności turystycznej destynacji.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

1.2 Produkty turystyczne w EGO SA

ELK

Elcka Kolej Wąskotorowa

Trasa: Elk – Mrozy Wielkie – Regielnica – Kałęczyny – Laski Małe – Sypitki – Pisanica – Romanowo – Borzymy – Dudki Elckie – Grądzkie Elckie – Kalinowo – Maże – Miłewo – Turowo

Opis: Elcka Kolei Wąskotorowa wybudowana została w latach 1910-1917. Uznana została za cenny zabytek kultury technicznej i w 1992 r. wpisano ją do rejestru zabytków pod numerem A-847. Elcka Kolej Wąskotorowa to jedna z nielicznych kolei tego typu na terenie Polski, która funkcjonuje do dnia dzisiejszego. Dziś cieszy się niezwykłą popularnością i jest jedną z głównych atrakcji turystycznych Elku.

Muzeum Elckiej Kolei Wąskotorowej

Położenie: ul. Wąski Tor 1

Opis: Muzeum poświęcone jest historii Elckiej Kolei Wąskotorowej. W zabytkowej hali lokomotyw zamieszczono eksponaty ukazujące świetność Elckiej Kolei Wąskotorowej. Muzeum szczyci się tym, że każdy może w nim dotknąć eksponatów.

Katedra p.w. Św. Wojciecha

Położenie: ul. Kościuszki 16

Opis: Kościół wybudowano w 1893 r., w stylu neogotyckim. 25 marca 1992 r. został podniesiony przez Jana Pawła II do godności Katedry Diecezji Elckiej. 13 maja 1994 r. biskup elcki Wojciech Ziemba ustanowił kościół Sanktuarium Diecezjalnym Matki Boskiej Fatimskiej. Figurę Matki Boskiej sprowadzono z Fatimy w 1990 r., a koronował ją w Olsztynie, 6 czerwca 1991 r., papież Jan Paweł II.

Ruiny zamku krzyżackiego na wyspie Jeziora Elckiego

Położenie: centrum miasta na wyspie Jeziora Elk

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Opis: Zamek Krzyżacki wybudowano na wyspie Jeziora Ełk w latach 1398 - 1406. Wyspa połączona była ze stałym lądem drewnianym mostem zwodzonym. Pod koniec XVIII wieku zamek został w większości rozebrany. W roku 1888 ocalałe pozostałości Zamku zostały przebudowane i zaadoptowane na więzienie dla kobiet. Pomimo to, iż budynek nie ocalał w pierwotnym kształcie jego fundamenty pokrywają się z planami fundamentów drewnianego zamku wybudowanego tu w XIV wieku. Do roku 2010 zamek był własnością samorządu Miasta Ełku. Obecnie został zakupiony przez prywatnego przedsiębiorcę, który planuje w ciągu 5 lat zaadoptować obiekt na hotel.

Wieża Ciśnień

Położenie: ul. Kajki/11 listopada

Opis: Jednym z charakterystycznych zabytków Ełku jest Wieża Ciśnień. Wybudowana została w 1895 r. i pierwotnie zaopatrywała mieszkańców Ełku w wodę. Dziś odremontowana pełni wyłącznie rolę atrakcji turystycznej, z której rozpościera się piękny widok na panoramę miasta. W wieży obecnie znajduje się „Muzeum Kropli Wody” i siedziba Stowarzyszenia Mniejszości Niemieckiej w Ełku.

Pomnik Jana Pawła II

Położenie: Plac Jana Pawła II

Opis: Pomnik upamiętnia wizytę Jana Pawła II w Ełku, która odbyła się 8 czerwca 1998 roku. Plac, na którym postawiono pomnik i na którym Papież odprawił Mszę świętą także nazwano imieniem Jana Pawła II. W ten sposób uczcili pobyt Papieża Polaka w swoim mieście.

Pomnik Michała Kajki

Położenie: Park Solidarności

Opis: Pomnik Michała Kajki, polskiego poety, artysty i działacza mazurskiego, działającego na ziemiach Ełckich, ufundowały ówczesne władze Ełku. Odsłonięty został w 1958 roku, nazwanym Rokiem Kajkowskim, w 100 rocznicę urodzin poety. Pomnik wykonała Balbina Świtycz – Widacka, rzeźbiarka z Olsztyna.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Park Wodny

Dane adresowe: ul. Piłsudskiego 29, tel./fax. 87/6103838, 87/6216480

www.mosir.elk.com.pl

Opis: Park Wodny powstał w 1999 roku. Jest nowoczesnym, bogato wyposażonym obiektem sportowo – rekreacyjnym. W skład kompleksu wchodzi: basen sportowy (25m x 16m i głębokość 2m), basen rekreacyjny z podświetlaną taflą wody (wyposażony w masaż wodny, wodospady, wodotryski, bicze wodne i zjeżdżalnię dziecięcą), zjeżdżalnia - 106 m długości, jacuzzi 5-osobowe, solarium, sauna sucha, sauna parowa, sauna infra-red (podczerwień).

Szlak spacerowy „Białej lili”

Trasa: Dworzec Ełckiej Kolei Wąskotorowej – ul. Armii Krajowej – Park Solidarności – ul. Chopina – ul. T. Kościuszki – ul. Wojska Polskiego – ul. Zamkowa – ul. Pułaskiego – ul. 11 Listopada

Szlak rowerowy „Wokół jeziora Selment Wielki”

Trasa: Ełk – Mrozy Wielkie – Sordachy – Koziki – Giże – Borodowo – Laski Małe – Sypitki – Makosieje – Laski Wielkie – Sędki – Lega – Szeligi – Ełk

Szlak rowerowy „Tatarskim szlakiem”

Trasa: Ełk – Żabie Oczko – Nowa Wieś Ełcka – Bajtkowo – Nowa Wieś Ełcka – Prostki – Bogusze – Ostrykół – Ełk

Szlak „Zabytkowe cmentarze”

Trasa: Stare Juchy – Liski – Grabnik – Rogale – Guzki – Mołdzie – Ruska Wieś – Góra Pilchowa – Rękusy – Bartosze – Ełk

Szlak rowerowy „Morenowych Wzgórz”

Trasa: Ełk – Oracze – Płociczno – Straduny – Piaski – Malinówka – Bałamutowo – Czerwonka – Woszczele – Chrzanowo – Ełk

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Międzynarodowy Festiwal Folkloru Dzieci i Młodzieży „Tęcza”

Termin: czerwiec

Opis: Międzynarodowy Festiwal Folkloru Dzieci i Młodzieży „Tęcza” to cykliczna impreza, która w 2010 roku odbyła się w Ełku już po raz siódmy. Stała się tradycją, dzięki której można podziwiać zespoły folklorystyczne z różnych stron świata, m.in.: z Chin, Sri Lanki, Dagestanu, Ukrainy, Litwy i Polski.

„MULATKA” – Mazurskie LATo Kabaretowe

Termin: lipiec/sierpień

Opis: Mulatka jest cykliczną imprezą kabaretową, organizowaną przez Ełckie Centrum Kultury od 1995 roku. Na deskach sceny kabaretowej występowały takie sławy jak: Ani Mru Mru, Grzegorz Halama, Kabaret Dno, Hrabi. Mulatka trwa 5 dni, organizowana jest na przełomie lipca i sierpnia i składa się z szeregu imprez. Odbywają się m.in.: Debiuty, Konkurs o Grand Prix, Konkurs Piosenki Kabaretowej, Przegląd Filmów Kabaretowych, Konkurs o Nagrodę Publiczności, Wieczory z Gwiazdą.

Festiwal Elk, Ogień i Woda

Termin: lipiec

Opis: Festiwal Elk, Ogień i Woda, to impreza cykliczna, łącząca dwa żywioły ogień i wodę. Podczas festiwalu na jeziorze Ełckim odbywają się zawody sportów wodnych, a na ulicach miasta pojawiają się kuglarze, szcudlarze, tancerze ognia, sztukmistrze baniek mydlanych i aktorzy uliczni. Późnym wieczorem odbywa się konkurs profesjonalnych firm pirotechnicznych o laur Grand Prix festiwalu, podczas którego na niebie zobaczyć można tysiące barw (pokazy sztucznych ogni).

Międzynarodowe Mazurskie Zawody Balonowe

Termin: sierpień

Opis: Zawody balonowe organizowane w Ełku są największymi tego typu w Europie Wschodniej. W 2010 r. w zawodach udział wzięło około 50 aerostatów z Litwy, Białorusi, Rosji, Kuwejtu, Łotwy, Ukrainy i Polski. Nad Ełkiem podziwiać można było także balony o specjalnych kształtach oraz 5 sterowców. Zawody stanowią niewątpliwą atrakcję

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

turystyczną.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Mazurskie Lato Muzyczne

Termin: całe lato

Opis: Cykl letnich koncertów, zróżnicowany pod względem gatunków muzycznych. Co tydzień w Ełku odbywają się koncerty muzyki dance, pop, rock czy koncerty muzyki kameralnej. Występowały tu takie sławy jak Doda, Maryla Rodowicz, Andrzej Piaseczny, zespół Bajm, IRA. Mazurskie Lato Muzyczne trwa przez całe wakacje od czerwca do września.

Gwiazda Mazurska

Termin: czerwiec

Opis: Trzydniowy wyścig kolarski MTB Maraton. Jedyna etapówka rozgrywana na Warmii i Mazurach, organizowana jest w Ełku. Trasa od lat zachwyca uczestników, przede wszystkim przepięknym krajobrazem mazurskich jezior. Udział w maratonie mogą wziąć zarówno zawodowcy jak i amatorzy kolarstwa.

Podróż ze smakiem

Termin: lipiec

Opis: Podróż ze smakiem to impreza, której główną atrakcją jest podróż zabytkową Ełcką Koleją Wąskotorową do pobliskiej miejscowości Sypitki, gdzie odbywają się konkursy kulinarne i zasmakować można tradycyjnych potraw kuchni mazurskiej.

Konkurs o Chochlę Prezydenta Miasta Ełku

Termin: czerwiec

Opis: Coroczny kulinarny konkurs o Chochlę Prezydenta Miasta Ełku jest jedną z atrakcji obchodów Dni Ełku. W konkursie biorą udział ełckie restauracje i puby. Rywalizują o Chochlę Prezydenta Miasta Ełku przygotowując najsmaczniejszą potrawę kuchni regionalnej.

Mazurskie Letnie Kino pod Gwiazdami

Termin: lipiec/sierpień

Opis: Cykl seansów, najnowszych i najlepszych filmów światowego kina. Odbywa się w każdy pogodny wtorek lipca i sierpnia przy promenadzie nad Jeziorem Ełckim.

**ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Spotkajmy się na promenadzie

Termin: całe lato

Opis: Cykl imprez sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych na promenadzie. Polega na pokonaniu ponad 6-ście kilometrowej promenady przy Jeziorze Ełckim w dowolny sposób – na rowerze, rolkach, hulajnodze czy pieszo. Dodatkową atrakcją są koncerty i konkursy czekające na uczestników imprezy.

Jezioro Ełckie

Lokalizacja: Pojezierze Ełckie

Podstawowe dane:

powierzchnia – ok. 385 ha

głębokość średnia – 15 m

głębokość maksymalna – 58,5 m

klasa czystości – II

Rzeka Ełk

Podstawowe dane:

długość – 114 km (w tym 86 km na terenie woj. warmińsko-mazurskiego)

powierzchnia zlewni – 1524,5 km²

źródło – na Górze Szeskiej (koło Gołdapi)

ujście - Biebrza

Plaża Miejska

Położenie: ul. Parkowa 9

Opis: Plaża Miejska położona jest nad Jeziorzem Ełckim w centrum Ełku. Na plaży można odnaleźć: kąpielisko strzeżone, wypożyczalnię sprzętu, boisko sportowe, parking strzeżony, prysznice, WC, kuchnię i bar oraz miejsca noclegowe na polu namiotowym i kampingowym.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Promenada przy Jeziorze Ełckim

Lokalizacja: przy Jeziorze Ełckim

Opis: Promenada biegnie wzdłuż brzegu Jeziora Ełckiego i ma długość ponad 6 km. Znajduje się tu ścieżka spacerowa i rowerowa, ławeczki, a na odcinku od ujścia Rzeki Ełk do jeziora do siedziby Miejskiego Ośrodka Sportu usytuowane są, czynne przez cały rok, puby i restauracje serwujące tradycyjne dania kuchni regionalnej. Jest to jedno z najpopularniejszych miejsc spotkań wśród ełczan. Walory przyrodnicze oraz zabudowa sprawia, że jest idealnym miejscem rozkwitu życia kulturalnego miasta.

Plac Jana Pawła II

Lokalizacja: przy ul. Kilińskiego

Opis: Plac z fontanną nazwany imieniem papieża Jana Pawła II, upamiętnia wizytę Ojca Świętego w Ełku 8 czerwca 1999 r. Na tym placu papież odprawił Mszę św. Na placu znajduje się także pomnik tego wielkiego Polaka. Całość pięknie komponuje się z zielenią okolicznych drzew i fontanną zachęcając do odpoczynku i zadumy.

Park Solidarności

Położenie: kwartał ul. 3 Maja, Armii Krajowej, Mickiewicza i Małeckich

Opis: Ciekawa propozycja do spędzenia wolnego czasu z rodziną. Umiejscowiony w centrum miasta Park Solidarności łączy ciekawą architekturę alejek i fontanny z umiejętnie rozplanowaną zielenią. Park, na początku XX w., nazwany został imieniem Królowej Luizy – żony Króla Prus Friedricha Wilhelma III. W 2009 r. park przeszedł gruntowną renowację. Mimo, że znajduje się w środku miasta, można tu spokojnie odpocząć po ciężkim dniu.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

GOŁDAP

Kościół NMP Matki Kościoła

Położenie: ul. Żeromskiego 2

Opis: kościół konkatedralny w Gołdapi zbudowany w stylu późnogotyckim w 1560 r., z emporą i kruchtą południową z 1706 r. oraz zakrystią z 1717 r. Początkowo kościół ewangelicki (do roku 1945). W 1944 został poważnie zniszczony i dopiero w latach 80. XX wieku podjęto decyzję o odbudowie świątyni. Po ukończeniu odbudowy w 1992 r. kościół został ustanowiony konkatedrą diecezji ełckiej i utworzono przy nim nową parafię.

Wieża ciśnień

Położenie: ul. Paderewskiego

Opis: Gołdapska Wieża Ciśnień, to jedna z nielicznych zabytkowych budowli znajdujących się w mieście. Wzniesiona została w roku 1905 przez gdańską firmę "A. W. Muller" i stanowiła element miejskiej sieci wodociągowej. Wcześniej mieszkańcy zaopatrywali się w wodę z dziewięciu miejskich pomp, z których cztery znajdowały się w centrum, a pozostałe w różnych częściach miasta.

Mosty w Stańczykach

Opis: Długość - 200m i wysokość 36m. Konstrukcja żelbetowa, pięcioprzęsłowa o równych 15 m łukach. Architektura charakteryzuje się doskonałymi proporcjami, a filary ozdobione są elementami wzorowanymi na rzymskich akweduktach. Teren, po którym przebiegła linia jest terenem polodowcowym, którego krajobraz charakteryzuje się znacznymi różnicami wysokości względnej. Występują tu głębokie doliny i wąwozy, środkiem których płyną niewielkie rzeczki. Był to fragment budowanej w latach 1917-18 magistrali z Chojnic przez Czersk, Smętowo, Kwidzyn, Prabuty, Morąg, Ornetę, Lidzbark Warm, Bartoszyce, Korsze, Kętrzyn, Węgorzewo, Gołdap, Poblędzie, Kalwarię do Olity (na Wilno). Ponieważ na trasie Botkuny - Poblędzie część obiektów była już do wybuchu wojny gotowa, postanowiono dobudować bliźniacze obiekty dla drugiego toru oraz dodatkowo liczne wiadukty dla dróg kołowych. W Stańczykach pierwszy powstał most południowy (lata 1912 - 14, dokończony w 1917 r.), a most północny w 1918 r.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Mosty w Botkunach

Opis: Mosty w Botkunach znajdują się na wschód od Gołdapi, w pobliżu miejscowości Botkuny. Są one częścią przedwojennej linii kolejowej biegnącej w Prusach Wschodnich, łączącej Gołdap i Gąbin (Gusiew). Są mniejsze niż te w Stańczykach, a nawet w Kiepojach. Ich wysokość wynosi około 15 m, a długość 50 m. Mosty spinają brzegi doliny rzeki Jarki. Mają one około 25 metrów wysokości. Są dobrze ukryte pośród drzew lasu i gęstych zarośli.

Piramida w Rapie

Opis: Grobowiec znajdujący się w miejscowości Rapa, należący do rodziny Fahrenheit. Został wzniesiony na początku XIX wieku z myślą o zapewnieniu nieśmiertelności w nim pochowanych. Wierzy się w regenerujące właściwości piramidy.

„Piękna Góra”

Opis: Góra Gołdapska - leży 271,8 m n.p.m. nazywana jest też “Piękną Górą”. Miłośnikom białego szaleństwa oferuje wyciągi orczykowe o długości 550 i 350 m, a także park snowboardowy. Znajdują się tam 4 wyciągi orczykowe, kolej krzesełkowa – o długości 650 m oraz tor saneczkowy. Przy dobrych warunkach śniegowych funkcjonuje piąta trasa zjazdowa (650m).

„Bezkrwawe Safari”

Położenie: Jabłońskie 5

Opis: Tajemnicze „Bezkrwawe Safari” to hodowla zwierząt – Gospodarstwo Ekologiczne Rodziny Rudziewiczów. Zajmuje ona 300 ha ogrodzonego obszaru, wśród drzew i ogromnych stawów rybnych. Można tu spotkać stada dzikich zwierząt, m.in. daniele, jelenie, koniki Przewalskiego, dziki i świniodziki. Znajduje się tu jedyne w Europie gniazdo jelenia marali oraz muflony i dzikie owce arui. Szukający wypoczynku z dala od cywilizacji turyści mogą tu wynająć drewniany domek.

Kompleks umocnień po byłej kwaterze Luftwaffe

Opis: Kwatera Dowództwa Wojsk Lotniczych o kryptonimie "Robinson" znajdująca się w lesie Kumiecie na północ od miasta, obecnie na terenie ośrodka wczasowego (Sanatorium

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Uzdrowiskowe "Wital" Kumiecie Zdrój). Kwatera powstała na miejscu ośrodka badawczego Luftwaffe. Na stacji w Kumieciach miejsce postoju miał pociąg sztabowy dowódcy Luftwaffe marszałka Göringa o kryptonimie "Asien". Na wschód od drogi do przejścia granicznego, w lesie znajdują się ruiny wyrzutni lub hamowni silników ośrodka badawczego.

Osada „Biegnący Wilk” w Sciborkach

Opis: Osada Ekologiczna Biegnący Wilk położona jest na autentycznym odludziu, w ostatnim dzikim rejonie Mazur Garbatych, kilometr od malutkiej wioski Ściborki, na skraju Lasów Skaliskich i Gór Klewińskich. W osadzie znajdują się: muzeum kultury indiańskiej i eskimoskiej, chata maszera, czarna bania, największa w regionie hodowla psów zaprzęgowych, 200-letni drewniany dom właścicieli, wyposażony w oryginalne stare meble i sprzęty będące zapisem jego historii. To rejon o najczystszy powietrzu, naturalnym krajobrazie i niezmiętej starej zabudowie wsi.

Kanał Brożajcki

Opis: nieczynny kanał łączący rzekę Węgorapę z Gołdapą. Kanał zaprojektowany został w 1726 r. przez Jana Suchodolca, a wykopany w 1733 r. od wsi Miczuły nad Rzeką Gołdapą do wsi Brożajcie (wieś nie istnieje, jest tu elektrownia wodna) nad Węgorapą. Kanał był odnawiany w latach 1824-1826. Kanał przechodzi przez Lasy Skaliskie i obecnie jest ostoją bobrów.

Pałac Steinerów i Barków wraz z grobowcem w Zakalczu

Opis: dwór z drugiej połowy XIX w., kilka budynków gospodarczych (z 1920 r.) i pozostałości parku. Zabytek ten jest budynkiem parterowym wzniesionym na rzucie prostokąta. Od strony ogrodu do budynku przylega murowana weranda z tarasem, a od strony frontowej cztery kolumny wspierają dużą trójkątną wystawkę.

Kościół parafialny św. Leona

Położenie: ul. Krzywa 4

Opis: Kościół wybudowany w roku 1894 w stylu neogotyckim z trzema drewnianymi ołtarzami. W kościele znajduje się także ambona z baldachimem o bogatej dekoracji

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

rzeźbiarskiej oraz organy z początku XX wieku. Obiekt ten jest jedynym po wojnie niezniszczonym kościołem w Gołdapi.

„Między Puszciami”

Trasa: Szeszki – Dorsze – Wilkasy – Kamionka – Tatarska Góra – Suczki – Piękna Góra – Gołdap – Jurkiszki – Puszcza Romincka – Stańczyki.

„Gołdap – Węgorzewo”

Trasa: Gołdap – Jabłońskie – Włosty – Juchnajcie – Sokoły – Rożyńsk Mł. – Ziemiany – Skaliszkiejmy – Klewiny – Kruki – Żabin – Rapa – Mieduniszki Wlk. – Skaliszki – Wydutki – Popioły

Festiwal Pogranicza „Kartaczewo”

Opis: Celem imprezy i odbywających się w jej ramach konkursów jest kultywowanie, propagowanie, pogłębianie wiedzy o tradycjach kuchni regionalnej Warmii, Mazur i Powiśla oraz promocja zakładów gastronomicznych i przetwórców z regionu. Pozwala na doskonalenie umiejętności zawodowych kucharzy oraz wykazanie się znajomością w przygotowaniu potrawy regionalnej pod nazwą „Kartacze”, a także potraw z jelenia hodowlanego.

Uczestnikami konkursu „Mistrz kartaczy” są kucharze z restauracji, zakładów gastronomicznych, gospodarstw agroturystycznych oraz organizacje z Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz terenów przygranicznych Obwodu Kaliningradzkiego i Litwy.

Ogólnopolski Konkurs Krzyku

Opis: „Konkurs Krzyku” odbywa się w Ośrodku Wypoczynkowym „Leśny Zakątek” w Gołdapi. Konkurs polega na krzyczeniu do specjalnej aparatury przez 5 sekund. Udział w nim mogą wziąć wszyscy, bez względu na wiek czy płeć. Do wygrania wspaniałe nagrody.

Międzynarodowy Narciarski Bieg Jaćwingów

Opis: Każdego roku w styczniu narciarski Bieg Jaćwingów gromadzi w Gołdapi, na starcie, rzesze zawodników z całej Polski. Start i meta obok leśniczówki przy ul. Świerkowej. Długość trasy 20 km.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Impreza interdyscyplinarna o poetyckich klimatach „Kierunek Gołdap”

Opis: cykl imprez o nazwie "Kierunek Gołdap" odbywająca się w styczniu. Występy kabaretów, artystów muzycznych, spotkania z ciekawymi ludźmi (w dużej części bezpłatne). Impreza zadebiutowała w styczniu 2009 roku.

Mazoory Style Connection

Opis: Pierwsza edycja ogólnopolskiej imprezy hip-hopowej Mazoory Style Connection miała miejsce w 2004 roku. Co roku event jest wzbogacany o kolejne wydarzenia (m.in. warsztaty taneczne). Propozycja jest skierowana do ludzi związanych z kulturą hip-hopową.

Ogólnopolska impreza rockowa „Transmisja”

Opis: festiwal, którego jednym z celów jest promocja polskiej niekomercyjnej sceny rockowej. Niezależnym, ambitnym artystom umożliwia profesjonalną rejestrację autorskiego materiału oraz zaistnienie w mediach. Organizator Dom Kultury w Gołdapi

Międzynarodowy Półmaraton Gołdap – Gusiew

Opis: impreza odbywa się w sierpniu. Start honorowy ma miejsce w Gusiewie. Zawodnicy muszą pokonać 21,097 km trasy o nawierzchni asfaltowej. Meta znajduje się na Placu Zwycięstwa w Gołdapi. Prawo startu mają wyłącznie osoby pełnoletnie, które w dniu zawodów posiadają ważny paszport, wizę na wjazd do Federacji Rosyjskiej oraz w terminie zgłosiły swój udział do organizatora.

Puszcza Romincka

Opis: kompleks leśny stanowiący część Pojezierza Litewskiego, zarazem najbardziej na północny wschód wysunięta część Mazur Garbatych, podzielony między Polskę i Rosję (obwód kaliningradzki), historycznie przynależny do dawnych Prus. Geologicznie, obniżenie terenu samej puszczy stanowi jakby strefę przejściową między mazurskim i litewskim lobem lodowcowym.

Powierzchnia: ok. 35,5 tys. ha, w tym po stronie polskiej ok. 15,5 tys. ha.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Rzeka Gołdapa

Opis: prawy dopływ Węgorapy. Źródła rzeki znajdują się na północ od Olecka niedaleko wsi Monety. Ciek o nazwie "Borkowina" płynie na zachód, a następnie skręca na północ od miejscowości Rogówko. Odcinek rzeki od ujścia Pogorzelskiej Strugi do ujścia do jeziora Gołdap nazywa się Jarka. Z jeziora tego przyjmuje ona kierunek zachodni, a następnie południowy. Od miejscowości Nowa Boćkinka płynie w kierunku północno-zachodnim, aż do Węgorapy. Niedaleko miejscowości Banie Mazurskie Kanał Brożajcki łączy ją z Węgorapą. Źródła rzeki znajdują się na wysokości 204 m n.p.m., natomiast ujście na wysokości 97 m n.p.m. Występujące dwa duże spadki powodują silną erozję denną i boczną koryta rzeki w jej środkowym i górnym biegu. W pobliżu rzeki znajdują się dwa jeziora pochodzenia rynnowego (jezioro Gołdap i Czarne), które powstały w wyniku subglacjalnej działalności.

Wzgórza Szeskie

Opis: Wzgórza Szeskie, stanowiące ciąg moren czołowych, odznaczają się wyraźnym garbem w krajobrazie. W północnej ich części wysokości względne przekraczają 100 m. Najwyższym wzniesieniem jest Góra Szeska (309 m n.p.m.) - trzecie pod względem wysokości pasma polskich pojezierzy. Na północ od niej ciągnie się pas wzgórz, których kulminację stanowią: Góra Rudzka (284 m n.p.m.), Góra Tatarska (308 m n.p.m.), Piękna Góra (Góra Gołdapska) (272 m n.p.m.).

Lasy Skaliskie

Opis: położone w Niece Skaliskiej (wys. ok. 100 m n.p.m.), centralnej części Krainy Węgorapy. W czasie ostatniego zlodowacenia była wielkim zbiornikiem wytopiskowym, które z czasem zatorfiło się i zarosło. Próby osuszenia (Kan. Brożajcki, sieć kanałów melioracyjnych) nie powiodły się i teren uległ ponownemu zabagnieniu. Obecny drzewostan Lasów Skaliskich (pow. ok. 8000 ha) to przede wszystkim dorodne bory świerkowo-sosnowe i mroczone bory świerkowe na torfie o charakterze syberyjskim, lasy leszczynowo-świerkowe, łęgi, olsy. Ostoja zwierzyny (bobry, łosie, jelenie, dziki, sarny, wiele gatunków ptaków wraz z największym naszym drapieżnikiem orłem bielikiem). Lasy pokryte są siecią duktów i przesiek, często na groblach, w większości zarośniętych.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

WITAL

Opis: Sanatorium Uzdrowskie WITAL, położone jest nad jeziorem Gołdap, na obszarze Puszczy Rominckiej. Panuje tu klimat nizinno-leśny o cechach średniobodźcowych. Dzięki izolacji terenu od północy i wschodu wysoką Suwalszczyzną oraz od południa i zachodu pasmem Gór Szeskich występuje tu duża stałość czynników pogodowych. Jako uzdrowisko klimatyczno-borowinowe bazuje głównie na leczeniu borowinami, których ogromne złoża znajdują się w okolicy pobliskiej wsi Niedrzwica. Dodatkowym atutem jest wysoka jakość tutejszych wód gruntowych, które na większych głębokościach posiadają cechy wód gruntowych i solanek.

Jeziro Gołdap

Opis: Jest to największe jezioro w okolicach Puszczy Rominckiej, o pow. 234 ha (po polskiej stronie 149 ha), dł. 2,9 km, szer. do 900 m, głęb. do 11 m. Przedzielone jest granicą polsko-rosyjską. W pobliżu miasta, na południowo-zachodnim brzegu położona jest plaża miejska, stacja harcerska, ośrodki wypoczynkowe oraz liczne kwatery prywatne. W Lesie Kumiecie, kilkaset metrów od brzegu jeziora znajduje się Sanatorium Uzdrowskie „Wital” oraz obiekty dawnej kwatery głównej Luftwaffe

Jeziro Czarne

Opis: Jezioro ma powierzchnię 180 ha i maks. głębokość 27,5 m. Jest to długie (4 km) i wąskie jezioro leżące w głębokiej rynnie lodowcowej. Na jego północnym krańcu leży letniskowa wieś Pluszkiejmy, w której dobiega końca budowa zajazdu

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

OLECKO

Grodzisko w Dybowie

Położenie: między Jeziorem Długim oraz Stopka

Opis: Grodzisko było znane już w 1576 roku, zwane także „Górą Zamkową” lub Chelchy (w literaturze). Relikty bramy wjazdowej można odnaleźć we wschodniej części.

Kościół w Gąskach

Położenie: Gąski, gm. Olecko

Opis: Kościół wybudowany w 1741 roku. Początkowo kościół był drewniany i kryty strzechą, po czym w 1831 roku wzniesiono, istniejący do dziś, kościół w stylu neogotyckim.

Kościół w Szarejkach

Położenie: Szarejki 2, gm. Olecko

Opis: Kościół parafialny pw. św. Matki Boskiej Różańcowej był budowany w latach 1718 – 1719 w stylu barokowym, ołtarz neoklasycystyczny.

Kościół w Cichym

Położenie: Cichy, gm. Świętajno

Opis: Kościół wzniesiony w 1566 roku, przebudowany w XVIII wieku. W kościele znajduje się gotycki tryptyk św. Agnieszki (XVI wiek) oraz płyty nagrobne rodziny Giżyckich (XVII w.).

Kościół w Świętajnie

Położenie: Świętajno 16

Opis: Kościół został wzniesiony w 1581 roku. W XVII wieku został zniszczony przez Tatarów. Po II Wojnie Światowej kościół został odbudowany oraz przejęty przez parafię rzymsko – katolicką.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Kościół w Wieliczkach

Położenie: Wieliczki

Opis: Modrzewiowy gotycki kościół został wybudowany pod koniec XVII wieku. We wnętrzu znajduje się wiszący barokowy ołtarz oraz neobarokowy ołtarz główny.

Kościół w Szczecinkach

Położenie: Szczecinki 27

Opis: Kościół p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Szczecinkach został wzniesiony w latach 1926 – 1928 na kamiennych fundamentach. Przed kościołem ustawiono pomnik upamiętniający mieszkańców poległych w trakcie I Wojny Światowej.

Zespół Kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego w Olecku

Położenie: przy ul. Zamkowej

Opis: Zespół Kościoła Podwyższenia Krzyża Świętego (pierwotnie Zespół Kościoła Ewangelickiego) został wzniesiony w latach 1859 – 1861. We wnętrzu znajduje się drewniany ołtarz, natomiast na zewnątrz drewniany krzyż.

Młyn wodny

Położenie: ul. Młynowa

Opis: Wybudowany w 1895 roku. Obecnie został przekształcony na elektryczny i jest własnością prywatną. Znajduje się na rzece Ledze.

Wieża ciśnień

Położenie: ul. Nocznickiego

Opis: Wieża ciśnień z przełomu XIX-XX wieku pracowała bezustannie w latach 1907-2006. Składała się z trzech studni głębinowych oraz dwóch ciągów uzdatniających.

Pomnik żołnierski w Olecku

Położenie: Park Miejski w Olecku

Opis: Kamienna półtunda wzniesiona ku czci żołnierzy poległych w I wojnie światowej.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Ruiny młynu wodnego w Sedrankach

Położenie: Sedranki

Opis: Młyn pochodzi z XVII wieku. W XVIII wieku został splądrowany i ograbiony przez wojska rosyjskie. Pierwotnie młyn wodny, z czasem został przekształcony na elektryczny.

Cmentarz ewangelicki

Położenie: ul. 11 Listopada

Opis: Cmentarz ewangelicki z odtworzonym pomnikiem poświęconym żołnierzom wojen: prusko – austriackich oraz prusko – francuskich.

„Tęczą piętnastu jezior wokół sudawskiej warowni”

Trasa: Olecko – Jezioro Sedraneckie – Łęgowo – Olszewo – Jurki – Niemsty – Cichy – Nowiny – Dybowo – Gryzy – Doliwy – Dobki – Rosochackie – Olecko

„Na Szeską Górę – filar mazurskiego świata”

Trasa: Olecko – Sedranki – Pienki – Babki Oleckie – Lenarty – Biała Olecka – Monety – Szarejki – Guzy – Szeszki – Golubie Wężewskie – Wężewo – Sokółki – Czukty – Barany – Olszewo – Jezioro Sedraneckie – Sedranki – Olecko

„Nad Jezioro Garbas – przygranicznymi ścieżkami do bobrowych źeremi”

Trasa: Olecko – Sedranki – Pieńki – Babki Oleckie – Dąbrowskie – Małe Borawskie – Plewki - J. Garbas – Jaworek – Plewki – Bialskie Pola – Biała Olecka – Lenarty – Babki Oleckie – Pieńki – Sedranki – Olecko

„Doliną Legi – z nurtem pracowitej rzeki”

Trasa: Olecko – Małe Olecko – Zatyki – Kijewo – Babki Gąseckie – Pomiany – Gąsiorowo – Gąsiorówko – Kleszczewo – Starosty – Nowy Młyn – Wieliczki – Markowskie – Krupin – Imionki – Olecko

„Ku Dolinie Rospudy – szlakami przemysłowców”

Trasa: Olecko - Moźne - Raczki Wielkie - Godziejewo - Sadłowina - Kotowina - Bolesty - Wojnasy - Markowskie - Krupin - Imionki – Olecko

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

„Nad Jezioro Krzywe – po wysokich brzegach jezior i jarów”

Trasa: Olecko – Rosochackie – PGR Gize – Orzechówko – Gize – Dworackie – Jurkowo – Krzywe – Dudki – Zajdy – Kukowo – Olecko

Fiesta Borealis – Święto Młodej Muzyki na Pólnocy

Termin: lipiec

Opis: Impreza skupiająca fanów i wykonawców muzyki alternatywnej. Konkurs ma wyłonić nietypowe połączenia różnych gatunków muzycznych. Obok konkursu organizowane są seminaria, pokazy filmowe oraz wystawy.

Mazurskie Spotkania z Folklorem

Termin: sierpień

Opis: Festiwal, który wziął swój początek w 1998 roku, ma na celu ukazanie różnorodności kultury społeczności Mazur oraz Suwałk, a także innych regionów, m.in. Czech, Łotwy, Rosji.

Przystanek Olecko

Termin: lipiec

Opis: Cykl tygodniowych spotkań o charakterze artystycznym, rekreacyjnym, integracyjnym oraz ekologicznym.

Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemnego Kobiet

Termin: maj

Opis: Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemnego Kobiet jest turniejem wpisanym do kalendarza imprez WTA. Turnieje są rozgrywane od 2000 roku i w sumie wzięło w nim udział 390 zawodniczek (w tym Marta Domachowska i Agnieszka Radwańska).

Olecki Otwarty Maraton Pływacki

Termin: lipiec

Opis: Zawody pływackie dla osób, które posiadają uprawnienia na akwenach otwartych.

Oprócz tego organizowane są zawody dla niepełnosprawnych.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Turniej Siatkówki Plażowej

Termin: lipiec/sierpień

Opis: Coroczny turniej Siatkówki Plażowej (w 2010 roku miał miejsce trzeci w historii turniej piłki siatkowej).

Jezioro Oleckie Wielkie

Lokalizacja: Pojezierze Ełckie

Podstawowe dane:

maksymalna szerokość – 1150m

maksymalna głębokość – 60m

powierzchnia – 227 ha

rzeki zasilające – Lega, Możanka

klasa czystości – II

Park Miejski

Położenie: ul. Gołdapska

Opis: Popularne miejsce spotkań mieszkańców Olecka, a także ulubiony plener zdjęciowy.

Zachęcają do pobytu: niecodzienne otoczenie roślinne, fontanna, cisza i spokój.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

SUWAŁKI

Park Konstytucji 3 Maja

Położenie: ul. Kościuszki

Opis: Park z XIX wiecznym żeliwnym zegarem słonecznym, altaną oraz nową fontanną; w muszli koncertowej znajduje się siedziba Centrum Międzynarodowej Informacji Kulturalnej i Turystycznej Regionalnego Ośrodka Kultury i Sztuki w Suwałkach.

Konkatedra św. Aleksandra

Położenie: przy pl. Józefa Piłsudskiego

Opis: klasycystyczna konkatedra św. Aleksandra została zbudowana w 1825 roku. Wewnątrz znajdują się obrazy F. Smuglewicza oraz tablice poświęcone mieszkańcom Suwalszczyzny.

Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa

Położenie: ul. Mickiewicza

Opis: Kościół wzniesiony w latach 1838-1840, pierwotnie jako cerkiew prawosławna (sobór Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny). W 1923 roku cerkiew przebudowano na kościół katolicki.

Kościół Świętych Apostołów Piotra i Pawła

Położenie: Wojska Polskiego 36

Opis: Cerkiew wzniesiona w latach 1904-1906. Katolicy przejęli cerkiew w 1918 roku oraz przebudowali ją.

Kościół ewangelicko-augsburski pw. Świętej Trójcy

Położenie: ul. Kościuszki

Opis: Kościół zbudowany w latach 1838 -1841 w stylu klasycystycznym. Jako jedyny w tej części Polski kościół ewangelicko – augsburski.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Molenna Staroobrzedowców

Położenie: ul. Sejneńska 21 a

Opis: Drewniana molenna została zbudowana w latach 1909-1912 i jest największa w Polsce.

Muzeum Okręgowe

Położenie: Kościuszki 81

Opis: Muzeum w gmachu dawnej Resursy Obywatelskiej, ze stałą wystawą Alfreda Wierusza-Kowalskiego (remoncie do 2011r.) wraz z oddziałami: Muzeum im. Marii Konopnickiej (położone przy ul. Kościuszki 31 w domu rodzinnym Marii Konopnickiej) oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galeria Andrzeja Strumiłły (ul. Kościuszki 45).

Suwalska starówka z neoklasycystyczną zabudową

Położenie: zespół przestrzenny ulicy Kościuszki

Opis: Zespół przestrzenny ulicy Kościuszki, składający się z architektury monumentalnej zaprojektowanej przez wysokiej sławy architektów (tj. H. Marconi, P. Aigner czy też A. Corazzi).

Zespół cmentarzy: rzymskokatolickiego, ewangelickiego, prawosławnego, żydowskiego i mahometańskiego

Położenie: ul. Bakałarzewska/Zarzecze

Opis: Pierwotnie cmentarz znajdował się na miejscu dzisiejszego Parku Konstytucji 3 Maja, lecz około 1820 roku przeniesiono go poza Czarną Hańczę.

Suwałki Blues Festival

Termin: lipiec

Opis: Suwałki Blues Festival po raz pierwszy został zorganizowany w 2008 roku i od razu zyskał dużą popularność. Goszczące sławy bluesa przyciągają zarówno gości – miłośników tego rodzaju muzyki – z kraju, jak i zagranicy.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Dni Suwałk

Termin: sierpień

Opis: Cykl imprez z okazji Dni Suwałk, m.in. spektakle, seanse filmowe, spotkania literackie, kabarety oraz koncerty.

Suwalski Jarmark Folkloru i Festiwal Jadła Kresowego

Termin: lipiec/sierpień

Opis: Coroczne imprezy związane z kulturą ludową, połączone z kiermaszami sztuki i rzemiosła ludowego, wyrobów kulinarnych Podlasia, Mazur i Kurpi.

Letnia Filharmonia AUKSO

Termin: lipiec/sierpień

Opis: Projekt kulturalno-edukacyjny z udziałem Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy AUKSO. Koncertom towarzyszą warsztaty i zajęcia edukacyjne.

Festyn Jaćwieski

Termin: lipiec

Opis: Dwudniowy festyn archeologiczny organizowany od 1999 roku w Szwajcarii (koło Suwałk). Impreza ma na celu przedstawienie tematyki związanej z archeologią doświadczalną.

Piknik Kawaleryjski

Termin: czerwiec

Opis: Cykliczna impreza plenerowa ukazująca tradycje kawaleryjskie Suwałk. Na program pikniku składają się: zawody kawaleryjskie, konkurs władania szablą, inscenizacje i rekonstrukcje walk.

Wigierski Park Narodowy

Położenie: Puszcza Augustowska

Opis: Wigierski Park Narodowy zajmuje 15 086 ha i leży na terytorium Polski, Litwy i Białorusi. Głównym celem parku jest ochrona przyrody oraz restytucja rodzimych gatunków zwierząt.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Suwalski Park Krajobrazowy

Położenie: Pojezierze Wschodniosuwalskie

Opis: Suwalski Park Krajobrazowy (6 284 ha) został utworzony jako pierwszy w Polsce. Swoim zasięgiem obejmuje Zagłębie Szeszupy oraz tereny przy Jeziorze Hańcza.

Jezioro Hańcza

Lokalizacja: Pojezierze Wschodniosuwalskie

Podstawowe dane:

powierzchnia – 304 ha

maksymalna głębokość – 106,1 m

rzeki zasilające – Czarna Hańcza

klasa czystości - I

Wigry

Lokalizacja: Wigierski Park Narodowy

Podstawowe dane:

powierzchnia – 21700ha

maksymalna głębokość – 73m

rzeki zasilające – Czarna Hańcza

klasa czystości – I

Stary Folwark – Muzeum Wigier im. Alfreda Lityńskiego

Położenie: Stary Folwark

Opis: Stała ekspozycja muzeum prezentuje zmiany nadwigierskiego krajobrazu, głębiny jezior, rzeki, torfowiska i ekosystemy lądowe Wigierskiego Parku Narodowego, działalność człowieka oraz historię i dokonania dawnej Stacji Hydrobiologicznej na Wigrach. Muzeum mieści salę laboratoryjną, przeznaczoną do zajęć edukacyjnych oraz salę projekcyjną - miejsce prezentacji filmów, pokazów przezroczy, seminariów i warsztatów.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Płociczno Tartak – Wigierska Kolej Wąskotorowa

Trasa: Płociczno – Tartak – Krusznik

Opis: Historia Wigierskiej Kolei Wąskotorowej sięga czasów I wojny światowej. Szerokość toru wynosi 60cm. Trasa kolei wiedzie przez leśne tereny Wigierskiego Parku Narodowego.

Pieszy szlak Suwałki – Danowskie

Trasa: Dworzec PKP Suwałki - Mała Huta - jez. Krzywe - Jez. Koleśne - Jez. Czarne - Krzywe - Sobolewo - Gawrych Ruda - jezioro Staw - Płociczno - Walne - Ateny - jez. Blizno - Upustek - Danowskie

Pieszy szlak Suwałki – Rutka Tartak

Trasa: Suwałki - Okuniowiec - Osinki - Szwajcaria - Studzieniczne - Rezerwat "Cmentarzysko Jaćwingów" - Prudziszki - Czerwone Bagno - Krzemianka - Jeleniewo - Kazimierówka - Jegłówek - Góra Zamkowa w Szurpiłach - Udziejek Górny - Udziejek Dolny - młyn Jaczno - Smolniki - Jodoziory - Postawełe - Rutka-Tartak

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

AUGUSTÓW

Stara Poczta

Położenie: ul. Wybickiego 1

Opis: Stara Poczta zaprojektowana w stylu neoklasycznym według wzoru Marconiego (1828 r.). Jest to budynek, który pełnił rolę stacji poczty konnej oraz posiadał pokoje noclegowe dla specjalnych gości. Obok Starej Poczty w parku leży wielki głaz narzutowy z tablicą ku czci budowniczych Kanału Augustowskiego, postawiony społecznie przez miejscowych działaczy PTTK w 1973 roku - w 150 rocznicę rozpoczęcia budowy.

Dworek gen Ignacego Prądzyńskiego

Położenie: ul. 29 Listopada 5a

Opis: Zrekonstruowany dworek drewniany z XIX w. Dział Historii Kanału Augustowskiego miejscowego muzeum prezentujący dokumenty i pamiątki przedstawiające historię budowy tej unikatowej drogi wodnej, dzieje jej eksploatacji oraz informacje o głównym twórcy kanału - gen. Ignacym Prądzyńskim.

Zespół Kanału Augustowskiego

Opis: zespół rzek i jezior położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Augustów, połączonych systemem wodnym Kanału Augustowskiego. Są to jeziora: Necko, Rospuda Augustowska, Białe Augustowskie, Studzieniczne oraz szereg małych jezior odcinka wschodniego kanału (łączna ich powierzchnia wynosi ok. 20 km²), a także jeziora Sajno i Serwy oraz rzeka Netta i częściowo Czarna Hańcza.

Muzeum Ziemi Augustowskiej

Opis: Muzeum posiada w swych zbiorach 1463 muzealiów, w tym: 808 etnograficznych, oraz 16 depozytów. Najcenniejszymi są: dokument potwierdzający prawa przedmieszczanom Augustowa z podpisem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z 1792 roku oraz teczka rękopisów z notatkami Ignacego Prądzyńskiego z lat 1823-1824.

Placówka prowadzi działalność popularnonaukową i oświatową, współpracując ze szkołami, z Archiwum Państwowym w Suwałkach, placówkami muzealnymi regionu, z Augustowsko-Suwalskim Towarzystwem Naukowym.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Gromadzi i digitalizuje widoki Augustowa i okolic. Oprócz dokumentacji stricte muzealnej prowadzona jest kartoteka ikonograficzna, bibliograficzna Kanału Augustowskiego i bio-bibliograficzna publikacji augustowian.

Dział Etnograficzny, ul. Hoża 7 (budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej), wystawa stała: Kultura ludowa ziemi augustowskiej (zdobywanie żywności, rękodzieło i rzemiosło)

Dział Historii Kanału Augustowskiego, ul. 29 Listopada 5a, wystawa stała "Historia budowy i eksploatacji Kanału Augustowskiego, z podkreśleniem roli gen. Ignacego Prądzyńskiego" połączona z projekcją filmu video.

Żegluga Augustowska

Położenie: ul. 29 Listopada 7

Opis: Żegluga Augustowska jest jednym z nielicznych przedsiębiorstw żeglugowych w Polsce, obsługujących przewozy pasażerskie. Z jej usług korzysta w sezonie turystycznym około 50 tysięcy pasażerów. Statki Żeglugi Augustowskiej obsługują akwen jezior augustowskich. Na rejsy liniowe, a także na rejsy specjalnie zamawiane wypływają trzy statki: dwuosobowe „Sajno” i „Serwy” oraz stuosobowy „Perkoz”.

Statki pływają także podczas stałych rejsów na trasach; rzeka Netta, jezioro Necko, rzeka Klonownica, jezioro Białe, Śluza Przewięź, jezioro Studzieniczne oraz Śluza Augustów, jezioro Rospuda. Atrakcją jest m.in. trasa, którą płynął Papież Jan Paweł II w czerwcu 1999 roku.

Sezon codziennych rejsów rozpoczyna się na początku maja a kończy dopiero październiku. Niezwykłą atrakcją są dzienne lub nocne rejsy specjalne np. Statek Brazylijski, podczas którego podróż umilają gorące rytmy samby. Dla miłośników muzyki poważnej dedykowana jest impreza na statku z muzyką Chopina. Kolejna propozycja to Jazz Tradycyjny i „Rejs do Nowego Orleanu” w ramach „Spotkań z Louisem Armstrongiem” oraz wiele innych.

Augustowska flota w 2009 roku zanotowała rekord, kiedy przewiozła 102 tys. pasażerów. W 2011 roku planowany jest zakup nowego statku na 330 pasażerów. Będzie to największy statek, który pływa po polskich wodach śródlądowych.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Sanatorium Uzdrawiskowe „Budowlani”

Położenie: ul. Zdrojowa 3

Opis: Sanatorium „Budowlani” w Augustowie powstało w 1976 roku i jest jedynym zlokalizowanym w województwie podlaskim, na terenie „Zielonych Płuc Polski”.

Sanatorium jest położone w północnej części miasta, w odległości około trzech kilometrów od jego centrum. Cały kompleks jest otoczony pięknym, sosnowym lasem, bogatym w olejki eteryczne i fitocydy. Budynek główny został wzniesiony na wysokiej skarpie nad brzegiem jeziora Necko. Całe sanatorium zostało zmodernizowane, przystosowane do przyjmowania osób niepełnosprawnych.

Sanatorium oferuje: pobyty uzdrowiskowo-wypoczynkowe, turnusy rehabilitacyjne, noclegi, zabiegi przyrodolecznicze.

Doskonale wyposażony Zakład Przyrodoleczniczy oferuje szeroki zakres zabiegów z dziedziny: światłolecznictwa, hydroterapii, laseroterapii, magnetoterapii, kinezyterapii, a także zabiegów inhalacyjnych i masaży klasycznych. Specjalnością sanatorium są okłady borowinowe.

Sanatorium Uzdrawiskowe „BUDOWLANI” specjalizuje się w leczeniu:

- chorób ortopedyczno – urazowych,
- chorób reumatologicznych,
- chorób naczyń obwodowych,
- osteoporozy

Znakomite efekty uzyskuje również w leczeniu:

- nerwic,
- podnoszenia odporności ogólnej.

Elektryczny Wyciąg Nart Wodnych

Położenie: jezioro Necko

Opis: pierwszy w Polsce profesjonalny wyciąg dla narciarzy wodnych, na jeziorze Necko. Jego długość wynosi 740 m, a maksymalna prędkość - 58 km/godz. Z wyciągu może korzystać jednocześnie 8 osób. Za otwarcie wyciągu miasto otrzymało prestiżową nagrodę Prezesa Polskiej Organizacji Turystycznej "Przebiśnięg '99".

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Sanktuarium w Studzienicznej

Położenie: nad jeziorem Studzienicznym

Opis: Murowana kapliczka w kształcie ośmiokątnej rotundy, została wybudowana w 1872 r. przez inżyniera pracującego przy Kanale Augustowskim - Ludwika Jeziorkowskiego. Osadzona na 64 dębowych palach, połączonych kratowaniem z solidnych bali i wzmocnionych brukiem kamiennym. Nawiązuje do stylu renesansowego. Wewnątrz kapliczki mieści się cudowny obraz Matki Bożej Studzieniczańskiej, ukoronowany w 1995 roku koronami papieskimi. Jest to XVIII-wieczna kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Studzieniczna stała się głównym miejscem kultu w diecezji ełckiej. Sanktuarium położone nad Jeziorem Studzienicznym. Do kapliczki i studzienki prowadzi ścieżka z 1920 r. usypana na grobli Wcześniej wyspę z lądem łączył drewniany most. W 1999 roku odwiedził je papież Jan Paweł II .

Kanał Augustowski Szlak Papieski

Opis: 9 czerwca 1999 roku Ziemię Augustowską odwiedził gość niezwykle – Ojciec Jan Paweł II. Na pamiątkę owego spotkania wytyczono trasę, którą przebył Piotr naszych czasów na pokładzie statku Żegluga Augustowskiej.

Szlak rozpoczyna się przy Ośrodku Wypoczynkowym Oficerski Yacht Club Pacyfik, gdzie papież Jan Paweł II oczekiwał na statek „Serwy”. Wydarzenie to upamiętnia pomnik - "Fotel" postawiony po wizycie Ojca Świętego.

Trasa wiedzie przez śluzę Przewież, Swoboda do Gorczyca, gdzie kończy się Szlak Papieski. Podczas wycieczki pasażerowie uczestniczą w śluzowaniu, mogą również zobaczyć Sanktuarium Maryjne w Studzienicznej - gdzie Papież modlił się w kaplicy - i pomnik Jana Pawła II usytuowany nad brzegiem jeziora Studzieniczne, ze słynnymi słowami „Byłem tu wiele razy, ale jako Papież po raz pierwszy i chyba ostatni”.

Większość rejsów „Szlakiem Papieskim” rozpoczyna się w Porcie Żegluga, następnie statek wycieczkowy przepływa obok Ośrodka "Pacyfik", dalej przez śluzę Przewież na jezioro Studzieniczne, gdzie zawraca do Augustowa. Część rejsów jest tak zaplanowana, by pasażerowie mogli wysiąść i zwiedzić sanktuarium. Statek cumuje tam 30 min, po czym odpływa do Portu. Tę samą trasę można również przebyć mniejszymi jednostkami np. gondolą lub kajakiem.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Upamiętnieniem pobytu Jana Pawła II na Ziemi Augustowskiej oraz podziękowaniem młodzieży za trud Ojca Świętego wniesiony w Światowe Dni Młodzieży jest organizowany od kilku lat „Triathlon Papieski”. To również doskonały sposób na popularyzowanie sportu kajakowego, rowerowego i biegania oraz promocja regionu ziemi augustowskiej.

W 2005 roku Augustowska Organizacja Turystyczna otrzymała Certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej za „Kanał Augustowski – Szlak Papieski” jako Produkt Roku 2005¹⁶.

Szlak rowerowy wokół jezior Białe i Studzienicze

Opis: Wycieczka rozpoczyna się na wprost przystanku kolejowego Augustów-Port. Następnie szosą Augustów-Suwałki mijamy most na Klonownicy, wjeżdżamy w las. Kierujemy się prosto na wschód w pobliżu brzegów Jeziora Białego. Przejeżdżamy obok gajówki, dojeżdżamy do jeziora Kalejty (rezerwat).

Mijamy półwysep Ostry Róg i jedziemy nad brzegiem jeziora Białego.

Po drodze widzimy Śluzę na Kanale Augustowskim w Przewięzi, łączącą jeziora Białe i Studzienicze. Dalej droga prowadzi do śluzy w osadzie Swoboda. Dojeżdżamy w Studzienicznej pod zabytkowy kościół. Za nim na półwyspie kaplica z cudowną studzienką (miejsce kultu religijnego). Następnie przejeżdżamy przez malowniczo położoną osadę nad jeziorem Białym - Wojciech. Za nią skręcamy w lewo, na zachód. Za zatoką warto zboczyć na półwysep Lisi Ogon, skąd roztacza się piękna panorama. Po 3 km dojeżdżamy do dzielnicy Lipowiec. Koniec trasy przy tartaku na Lipowcu. Jadąc prosto mijamy dworzec PKP w Augustowie i dowolną drogą docieramy do centrum miasta.

Szlak rowerowy rzeki Netty

Opis: Trasa ta biegnie poprzez teren trzech gmin Powiatu Augustowskiego: Augustów, Sztabin, Bargłów Kościelny. Teren ten, w opinii krajoznawców i przyrodników jest unikalny. Zachowało się tu wiele rzadkich gatunków roślin charakterystycznych dla obszarów podmokło - bagiennych. Jest to ostoja ptactwa. Występuje tu między innymi: bocian niemy, czapla, orzeł krzykliwy. Trasę należy rozpocząć w miejscowości Białobrzegi przy Starym Młynie. Cały szlak ma prawie 40 km i kończy się w miejscu startu.

¹⁶ www.augusow.eu/page.php?id=965

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Z Białobrzeg wieszcie przez Tajno Łanowe, skąd należy pojechać w kierunku śluzy Sosnowo. Następnie w kierunku miejscowości Gabowe Grądy, gdzie zwiedzimy starocerkiewną zabudowę wsi i molenę oraz cmentarz. Istnieje także alternatywna możliwość przebycia szlaku wzdłuż Kanału Augustowskiego od samych Białobrzeg do śluzy Sosnowo.

Szlak rowerowy wokół jeziora Sajno

Opis: Trasa rozpoczyna się przy budynku Starej Poczty ul. Wybickiego. Dalej ul. Legionów ścieżką rowerową wzdłuż Kanału Augustowskiego. Docieramy do szosy Augustów- Lipsk. Skracamy w lewo i mijamy most, za którym szlak skręca w prawo w kierunku jez. Sajno (droga do Ośrodka „Królowa Woda”). Szlak biegnie prosto drogą leśną w kierunku biwaku Słoneczna Polana. Po około 1 km w pobliżu biwaku Słoneczna Polana szlak skręca w lewo, w kierunku Kanału Bystrego. Dojeżdżamy do skrzyżowania dróg asfaltowych, gdzie szlak skręca w prawo na trasę wojewódzką nr 664 i biegnie w kierunku Sajenka. Mijamy most na Kanale Bystrym i kierujemy się drogą asfaltową w kierunku Sajenka. Po prawej stronie mijamy drogę prowadzącą do Ośrodka MPEC, szlak biegnie prosto drogą asfaltową. Po około 3 km szlak skręca w lewo, przecinając tory kolejowe. Dalej prowadzi nas droga żwirowa, łukiem w prawo w kierunku Sajenka. Po przejechaniu około 400 m widzimy pierwsze zabudowania. Mijamy Sajenek i kierując się w prawo docieramy do drogi asfaltowej (droga wojewódzka nr 664), gdzie obieramy kierunek na wiadukt nad torami kolejowymi. Zjeżdżamy z wiaduktu i kierujemy się w stronę Augustowa. Przed mostem łączącym jez. Sajno i jez. Sajenek skręcamy w lewo w kierunku Białobrzeg. Mijamy pole namiotowe i jedziemy drogą leśną łukiem w prawo. Szlak biegnie prosto drogą leśną w kierunku Białobrzeg. Mijamy most na rzece Olszówce i jedziemy prosto do końca lasu. Wyjeżdżamy na drogę asfaltową (droga krajowa nr 8) w Białobrzegach i tu kończy się szlak.

Szlak konny Puszczy Augustowskiej

Opis: Szlak konny Puszczy Augustowskiej zaczyna się od leśniczówki Grzędy przez Orzechówkę, Tajenko, Śluzę Sosnowo, dalej biegnie przez nadleśnictwa: Białobrzegi, Augustów, Płaska, Szczebra, Suwałki do Wigierskiego Parku Narodowego.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Szlak Konny Puszczy Augustowskiej stanowi ciąg dróg i ścieżek o łącznej długości 246 km, przeznaczonych do jazdy konnej wierzchem. Tam gdzie pozwalają na to warunki terenowe dopuszcza się również ruch pojazdów zaprzęgowych. Szczegółowo sposób korzystania ze szlaku określa jego regulamin. Główną przesłanką powstania szlaku było stworzenie warunku prawnego do poruszania się koni wierzchowych po terenach Lasów Państwowych Biebrzańskiego oraz Wigierskiego Parku Narodowego, a w dalszej kolejności wybór tras stwarzających bezpieczne warunki dla ludzi i koni. Równocześnie zadbano o to, aby tereny objęte szlakiem były atrakcyjne krajobrazowo, przyrodniczo, a w wielu przypadkach również upamiętnione historycznie. Kilka leśniczówek oraz gospodarstw agroturystycznych przyjęło na siebie rolę stanic.

Biebrzański Park Narodowy udostępnił 13 km tras biegnących przez łożowiska, łąki uprawne i dzikie, różnorodne siedliskowo rasy. Oferuje też dwie stacje w leśniczówkach: Grzędy, Łosiowy Kąt. Pierwszy 5 km odcinek rozpoczynający się przy leśniczówce Grzędy może być okresowo nieprzejezdny z powodu podtopienia.

Nadleśnictwo Białobrzegi wytyczyło 88 km tras w zróżnicowanych leśnych i łąkowych krajobrazach, urozmaiconych Kanałem Augustowskim, rzekami Nettą i Sajownicą oraz jeziorem Sajno, gdzie 400- tu metrowa przeprawa wodna pozostawia niezapomniane wrażenia na każdym wędrowcu. Większość odcinka białobrzeskiego stanowią dukty leśne na niczym nieulepszonych piaszczystych podłożach pozwalających na cwał. Niektórych przeszkód naturalnych nie usuwa się, aby zwiększyć atrakcyjność tras.

Na teren Nadleśnictwa Augustów można wjechać w osadzie leśnej Balinka, gdzie stanicami są dwie leśniczówki. W połowie 23 km odcinka biegnącego min. przez Rezerwat Stara Ruda oraz wzdłuż jez. Studzieniczne i Kanału Augustowskiego znajduje się serce Puszczy - Sanktuarium Maryjne, na wyspie we wsi Studzieniczna. Na granicy z Nadleśnictwem Płaska znajduje się kolejna stacja w leśniczówce, we wsi Czarny Bród.

Nadleśnictwo Płaska zaoferowało niemal 60 km tras ze wszystkimi najważniejszymi atrakcjami terenu: ciągiem jezior na trasie Kanału Augustowskiego z licznymi śluzami, w tym dwukomorową - Paniewo, malowniczą Perkuć i stanowiącą granicę państwa Kurzyniec, rzeki Czarną Hańczę i Szlamicę, liczne bindugi i miejsca widokowe. Zbiorniki wodne są tłem szlaku na każdym jego odcinku. Wiele z nich pozwala na pojenie i pławienie koni, a zjazdy po skarpach, bindug zapierają dech w piersiach. Stacja w leśniczówce pod

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

wsią Gruszki w miejscu zapętlenia szlaku daje doskonałe warunki do wypoczynku zagończykom i wierzchowcom.

Mostem na Kanale Augustowskim we wsi Sucha Rzeczka szlak wchodzi do Nadleśnictwa Szczebra. Tu szczególnie można odczuć puszczańską głąsę, gdzie pośród imponujących starodrzewów przez cały dzień jazdy możemy nie spotkać człowieka. Krajobraz urozmaicają jeziora Serwy, Tobołowo, Blizno i Busznica oraz rzeka Blizna. O historycznych zaszczytach przypomina min. Uroczysko Powstańce. Stacją całoroczną jest gospodarstwo agroturystyczne przy osadzie Podnowinka, a poza okresem zimowym baza ZHP nad Serwami koło Suchoj Rzeczki.

Nadleśnictwo Suwałki doprowadza szlak do granic Parku Wigierskiego, biegnący po ozie historycznym Augustowskim Gościńcem przez Uroczysko Zielona Karczma. Szeroki dukt pozwala na długie bezpieczne galopy.

Wigierski Park Narodowy prócz niezapomnianych krajobrazów oferuje dwie stacje przy leśniczówkach Gawarcu i Lipniaku. W najbliższym czasie zarząd Parku planuje przedłużenie szlaku i utworzenie kolejnych stanic tak, aby akwen Wigierski można było objechać dookoła. Pętla taka będzie miała ok. 70 km długości.

Nie ma złej pogody ani nieodpowiedniej pory roku na uprawianie jeździectwa a Puszcza Augustowska w okresie jesienno – zimowym potężnie urokiem ogromnego pustkowia, jakiego nie można już dziś doświadczyć w większości krajów europejskich. A już szczególnie zimą, z otwartą księgą zwierzęcych tropów wypisanych na śniegu, uświadamia wędrowcom bliskość obcowania z wilkiem, rysiem, kuną, łosiem, jeleniem i dzikiem, tu pospolitymi, choć unikającymi kontaktu z człowiekiem.

Szlak pieszy do Raczek

Opis: Trasa jest oznaczona kolorem niebieskim. Szlak można przebyć rowerem. Długość jego to 24 km. Trasa rozpoczyna się w Augustowie przy Hotelu Hetman, i biegnie początkowo drogą nr 19 w kierunku Suwałk. Droga wiedzie poprzez tereny Puszczy Augustowskiej, nad brzegami jeziora Rospuda i rzeki o tej samej nazwie. Na szlaku napotkamy Uroczysko – Święte Miejsce. Nad rzeczką Jałówka stoi drewniana kapliczka ogrodzona drewnianym płotkiem. Przed furtką stoi monumentalny świątek. Z tyłu znajduje się skupisko drewnianych i kamiennych krzyży. Rokrocznie miejscowi mieszkańcy, 24

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

czerwca, zbierają się w tym wyjątkowym miejscu na odpust. Miejscem godnym wyróżnienia, na tym trakcie, jest drewniany most na rzeczce Rospuda. Rozciąga się z niego piękny widok¹⁷.

Szlak pieszy do Bargłowa Kościelnego

Opis: Długość trasy to 16 km, można ją pokonać rowerem. Trakt prowadzi wzdłuż południowego odcinka Kanału Augustowskiego. Oznaczony jest kolorem żółtym. Trasa rozpoczyna się w Augustowie przy budynku Starej Poczty. Wzdłuż Kanału szlak wychodzi z miasta i dociera do wsi Białobrzegi. Dalej odbija na północ w lasy otaczające północny brzeg Kanału Augustowskiego. Następnie poprzez zabudowane tereny, między innymi wieś Netta, wiedzie do Bargłowa Kościelnego, gdzie kończy się przy kościele¹⁸.

Szlak pieszy do Huty

Opis: Długość szlaku to 22 km i można go także przejechać rowerem. Trasa zaczyna się w Augustowie przy Starej Poczcie i biegnie ulicami Prądyńskiego i Wybickiego, skąd wzdłuż Kanału Augustowskiego do wsi Białobrzegi. Można tam zobaczyć dwie śluzy oraz drewniany młyn z 1926 roku. Dalej szlak kieruje się na południowy zachód przez podmokłe lasy. Bardzo ciekawym miejscem na trasie jest wieś Gabowe Grądy, którą zamieszkują staroobrzędowcy – wyznawcy dawnego obrzędu prawosławnego. W miejscowości można zwiedzić charakterystyczną zabudowę, cmentarz, oraz pomnik poświęcony tutaj mieszkającym – ofiarom faszyzmu. Dalej szlak mija jezioro Kolno, który jest rezerwatem ptaków. Można spotkać tu wiele rzadkich gatunków np. łabędzia niemego. Celem trasy jest wieś Huta – dawny ośrodek przemysłowy hrabiego Karola Brzostowskiego. Znajdowała się tu między innymi huta szkła, żelaza i fabryka maszyn rolniczych. Dziś po dawnej świetności tego miejsca nie ma już śladu oprócz wyłożonej szlaką hutniczą drogi¹⁹.

Szlak pieszy do Mikaszówki

Opis: Jest to trasa dosyć długa - 39 km. Szlak jest przejezdny i można go pokonać rowerem, oznaczony jest kolorem zielonym. Początek znajduje się przy hotelu Hetman i opuszcza

¹⁷ <http://www.augustow.eu/page.php?cat=ok&id=1023>

¹⁸ j.w.

¹⁹ <http://www.augustow.eu/page.php?cat=ok&id=1023>

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

miasto za osiedlem Lipowiec. Dalej wiedzie do dawnej XVII - wiecznej wsi Wojciech, dziś dzielnicy Augustowa. Jest to miejsce uroczne, malowniczo wkomponowane pomiędzy jezioro Białe i Staw Wojciechowski. Następnym punktem na szlaku, gdzie warto się zatrzymać jest Studzieniczna. Znajduje się tu Sanktuarium Maryjne, które w 1999 roku odwiedził Papież. Na dalszym odcinku szlaku, który wiedzie wzdłuż jeziora Studzienicznego znajduje się jednokomorowa śluza Swoboda. Na południe od niej można odwiedzić rezerwat leśny Stara Ruda, gdzie są bory torfowe i wiele rzadkich gatunków roślin. Następnym ciekawym elementem tej trasy jest dwukomorowa śluza Paniewo, jedyna tego typu na odcinku Kanału Augustowskiego. Tuż nieopodal znajduje się kolejny rezerwat Perkuć, który obejmuje bór sosnowo- świerkowy i szczególne, mocno zarośnięte jezioro Kraglak. Kolejnym godnym uwagi miejscem na szlaku jest wieś Mikaszówka, gdzie można zobaczyć stare drewniane budownictwo, dawną gajówkę oraz drewniany kościółek z 1905 roku²⁰.

Szlak pieszy do Danowskich

Opis: Trasa okrąży jezioro Długie i dalej prowadzi przez zachodnią część Puszczy Augustowskiej. Oznaczona jest kolorem żółtym, można ją pokonać rowerem. Szlak rozpoczyna się przy hotelu Hetman. Dalej trasa wiedzie w kierunku Suwałk i w Klonowicy skręca w prawo. Ciekawym elementem tego traktu jest marszrut nad urozmaiconym brzegiem jeziora Długiego, które w całości jest objęte ochroną, tworząc rezerwat Kalejty. Za wsią Strękowizna znajduje się zabytkowy drogowskaz z 1935 roku. Następnym godnym zatrzymania się miejscem jest uroczysko Powstańce, gdzie znajduje się pomnik ku czci Powstańców Styczniowych z 1863 roku. W tym miejscu stacjonowały wojska Konstantego Wawra Ramotowskiego. Była tu także kuźnia polowa, co także upamiętnia pomnik. U kresu szlaku znajduje się letniskowa miejscowość Danowskie, malowniczo wkomponowana pomiędzy jezioro Blizno i Blizenko²¹.

Szlak rowerowy wokół jeziora Kolno

Opis: Trasę należy rozpocząć nieopodal przystanku PKS w miejscowości Białobrzegi i tuż nieopodal skręcić w leśną drogę. Szlak jest oznakowany kolorem czerwonym, więc nie powinno być problemów z odnalezieniem właściwej drogi. Należy kierować się na południe

²⁰ <http://www.augustow.eu/page.php?cat=ok&id=1023>

²¹ <http://www.augustow.eu/page.php?cat=ok&id=1023>

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

w kierunku miejscowości Bór i Gabowe Grądy, które zamieszkują staroobrzędowcy. W Gabowych Grądach można zwiedzić molenę, cmentarz starocerkiewny, a także pomnik ofiar faszyzmu. Następnie w miejscowości Promiski należy udać się przez Puszcę Augustowską w kierunku północno - zachodnim, wtedy to po kilku kilometrach miniemy wieś Komaszówka, a potem Rzepiski. Miejscowości te rozdziela polna droga, którą można dotrzeć do punktu widokowego. Jest to jedyny dogodny dostęp do otoczonego bagnami jeziora. Kolno jest ściśle chronionym rezerwatem ptactwa wodnego. Można tu spotkać łąbiedzia niemego, czaple, orła krzykliwego i wiele innych rzadkich gatunków. Następnie należy udać się w kierunku drogi nr 19, gdzie w lesie po prawej stronie znajdują się pokłady borowiny. Przejeżdżając przez szosę należy kierować się do miejscowości Kolnica, Czarnucha i Ponizie, skąd przez las jest już blisko do celu trasy - Białobrzeg. Trasa ma duże walory krajobrazowo - przyrodnicze. Zaciekawic także może unikalna zabudowa odwiedzanych wsi²².

Szlak rowerowy rzeki Rospudy

Opis: Szlak jest oznaczony kolorem niebieskim i całkowita jego długość to 27 km. Trasa rozpoczyna się przy skrzyżowaniu asfaltowej drogi Augustów – Raczki i gruntowej Mazurki – Biernatki. Na pierwszym leśnym rozwidleniu wybieramy drogę w prawo. Po krótkim czasie docieramy do pola namiotowego, dawniej miejsca spławu drewna. Na szlaku napotkamy Uroczysko – Święte Miejsce. Nad rzeczką Jałówka zbudowano drewnianą kapliczkę ogrodzoną drewnianym płotkiem. Przed furtką znajduje się monumentalny świątek. Z tyłu - skupisko drewnianych i kamiennych krzyży. Rokrocznie miejscowi mieszkańcy, 24 czerwca, zbierają się w tym wyjątkowym miejscu na odpust. Następnym ciekawym elementem wycieczki są ruiny pałacu Paca w Dowspudzie. Po okazałej budowli pozostała tylko bociana wieża i brama. Wjeżdżając do Raczek należy kierować się na plac przed urzędem gminy, gdzie kończy się pierwszy etap wycieczki. Teraz należy zawrócić tą samą drogą i na wysokości jeziora Jałowe udać się w kierunku rzeki Szczeberki do miejscowości Józefowo. Stąd dalej ku gościńcowi Królewieckiemu, którym należy podążać aż do Szczebry. Dalej polną drogą, wzdłuż rzeki Blizna kierujemy się w stronę jeziora

²² www.augustow.eu/page.php?id=970

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Rospuda i wzdłuż brzegu udajemy się na pole namiotowe Goła Zośka. Koniec przy byłym zajęździe Rospuda²³.

Szlaki kajakowe m.in. po Kanale Augustowskim, Czarnej Hańczy, Rospudzie, Biebrzy

Opis:

- **Szlak kajakowy Czarnej Hańczy i Kanału Augustowskiego** – szlak kajakowy na Suwalszczyźnie będący połączeniem szlaku kajakowego Czarnej Hańczy i szlaku kajakowego Kanału Augustowskiego, łączący Jezioro Gremzdy (lub Wigry) z Augustowem. Długość trasy zależy od punktu rozpoczęcia i wynosi 85 kilometrów (początek na jeziorze Gremzdy) lub 100 km (start na jeziorze Wigry), Szlak, który składa się z siedmiu odcinków, uważany jest za jeden z najpiękniejszych szlaków wodnych polskich nizin. Czas pokonania szlaku to około siedmiu dni (bez wcześniejszego przygotowania kondycyjnego) lub 4–5, jeśli płynący nim decydują się na wiosłowanie cały dzień.

Trasa wzdłuż Czarnej Hańczy jest znana między innymi z powodu Karola Wojtyły, który w młodości uczestniczył w spływach kajakowych tym szlakiem. Przy sanktuarium w Studzienicznej znajduje się jego pomnik wystawiony z okazji VII pielgrzymki papieskiej do Polski z 1999 roku²⁴.

- **Szlak Rzeki Rospudy (74km)** - szlak o różnorodnym charakterze rzeki i jej otoczenia - od prawie górskiej rzeki o wysokich, często zalesionych brzegach i przełomach z kamienistym dnem - do wolno płynącej rzeki nizinnej o brzegach zabagnionych i porośniętych szuwarami²⁵.

- **Szlak po Biebrzy** – Jest to szlak stosunkowo łatwy i spokojny, wymarzony dla entuzjastów ciszy i przyrody. Kłopot w trakcie jego przemierzania może sprawić mała ilość pól biwakowych. W sezonie letnim dodatkową trudnością mogą być także chmary gryzących owadów. Jest to rzeka o typowym nizinnym charakterze, z licznymi zakolami i starorzeczami. Prawdziwą atrakcją tego szlaku jest największy w Europie Środkowej kompleks bagien i torfowisk, przyciągający masę turystów. Trasa ma długość 135 km

²³ http://augustow.naszemiasto.pl/kontakty_adresy/132344,szlak-rowerowy-rzeki-rospudy,id,t.html

²⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Szlak_kajakowy_Czarnej_Ha%C5%84czy_i_Kana%C5%82u_Augustowskiego

²⁵ <http://mazury.info.pl/atracje/szlaki/kajakowe.html#rospuda>

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

i zaczyna się w miejscowości Lipsk. Spływ Biebrzą, którego koniec znajduje się w miejscowości Ruś u ujścia do Narwi, można zaplanować na ok. 7 dni.

Spływając tą rzeką należy pamiętać, że leży ona w obrębie Biebrzańskiego Parku Narodowego i wymagana jest odpowiednia zgoda władz na odbycie spływu, a biwakowanie jest dozwolone tylko w miejscach wyznaczonych.²⁶

Mistrzostwa Polski w Pływaniu Na Byle Czym „Co ma pływać nie utonie”

Miejsce: rzeka Netta oraz Błonie nad rzeką Nettą

Opis: Najbardziej widowiskowa impreza augustowskiego lata, dostarczająca emocji zawodnikom i dużą dawkę humoru widzom. Mistrzostwa organizowane są już od kilku lat przez Radio Białystok przy współudziale miasta, w ostatnią niedzielę lipca nad Nettą.

Motorowodne Mistrzostwa Świata Łodzi Wytrzymałościowych „Necko Endurance”

Miejsce: Plaża Miejska, jezioro Necko

Opis: Od kilku lat w połowie lipca do Augustowa zjeżdżają się uczestnicy Mistrzostw Świata Łodzi Wytrzymałościowych "Necko Endurance". W zawodach bierze udział światowa czołówka motorowodniaków z udziałem również pilotów FORMUŁY 1. To długodystansowe wyścigi motorowych łodzi, które osiągają prędkość nawet do 200 km/h. Ekipy ścigają się przez osiem godzin. Rywalizacja rozgrywana jest w trzech klasach technicznych, Wygra ten zespół, który w wyznaczonym czasie pokona najdłuższy dystans. Kibice, którzy zawitają nad jezioro Necko z pewnością nie pożałują, gdyż będą mieli okazję na własne oczy podziwiać wspaniałe bolidy. Zawody rokrocznie odwiedzają tysiące osób.

Augustowska Noc Kabaretowa „Lejemy Wodę”

Miejsce: Rynek Zygmunta Augusta

Opis: to dawka dobrego humoru w wykonaniu kabaretów znanych, lubianych i podziwianych, a także możliwość spotkania na żywo ulubionych wykonawców. Celem spotkań jest rozbawienie publiczności, zapewnienie im znakomitej rozrywki, chwili zapomnienia o stresach i obowiązkach dnia codziennego.

²⁶ http://turystyka.dlastudenta.pl/miejscowosc/Augustow/Trasy_i_szlaki_turystyczne/4ad8-4-125.html

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Camerata Augustoviana - Koncerty Muzyki Klasycznej

Miejsce: Bazylika Mniejsza NSJ

Opis: Koncerty muzyki poważnej rozpoczynają się w czerwcu, a kończą we wrześniu. Instrumentem przewodnim są organy, towarzyszą im m.in. skrzypce, fletnia, cymbały koncertowe, obój. W ramach cyklu koncertów można również wysłuchać utworów operowych wykonywanych przez znanych światowych śpiewaków.

Festiwal Jazzu Tradycyjnego „Spotkanie z Louis’em Armstrongiem”

Miejsca: Rynek Zygmunta Augusta

Opis: Jedyne w Polsce festiwal jazzu tradycyjnego, podczas którego słuchacze mogą usłyszeć czystą formę stylów od ragtimeu po swing. Każdą edycję festiwalu rozpoczyna parada Nowoorleańska, podczas której muzycy biorący udział w festiwalu podążają przez centrum miasta w stronę sceny głównej, na której odbywa się oficjalna inauguracja festiwalu. Stałym elementem imprezy jest Rejs do Nowego Orleanu - koncert w trakcie rejsu po jeziorach augustowskich. Mimo, że tradycja festiwalu jest dosyć krótka, impreza zyskała już duże grono zwolenników zarówno wśród mieszkańców Augustowa i okolicy jak i wśród turystów odwiedzających.

Augustowski Złot Morsów

Miejsce: plaża przy Hotelu „Karmel” przy ul. Zarzecze 5

Opis: Złot miłośników zimnych kąpiei odbywa się w styczniu. Jest to dwudniowa impreza, w której programie znaleźć można między innymi: kąpiel na plaży hotelu „Karmel”, ognisko, pokaz sztucznych ogni, bal karnawałowy oraz pokazy służb ratowniczych.

Międzynarodowy Konkurs Skoków na Nartach Wodnych „Netta Cup” Memoriał Zygmunta Kowalika

Miejsce: rzeka Netta

Opis: Konkurs skoków w Augustowie swoje początki miał jeszcze w latach 60. i nosił wówczas nazwę Mewa Cup. Jego pomysłodawcą i propagatorem był Zygmunt Kowalik, który „przywiózł” ze sobą do Augustowa narciarstwo wodne. Od tej pory, już jako prezes augustowskiej Sparty, rozwijał tę dyscyplinę sportów wodnych. Aktualnie klub

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

z Augustowa szkoli wybitnych skoczków narciarskich, zdobywających laury nie tylko w Polsce, ale i na świecie. Od pięciu lat konkurs nosi nazwę Netta Cup, a od trzech rozgrywane są zawody towarzyszące nocą - Night jumps - o puchar burmistrza Augustowa. Skoki na nartach wodnych to jeden z wodnych sportów ekstremalnych, który polega na oddaniu jak najdłuższego skoku. Najlepsi zawodnicy w Europie, a takich zaprasza się do Augustowa, skaczą nawet na odległość 65 metrów. Dodatkową atrakcją jest rozgrywanie finałowej serii w nocy, w całkowitych ciemnościach, kiedy to zawodnik widzi tylko oświetloną skocznnię oraz miejsce lądowania.

Taka formuła zawodów jest nowa, na świecie rozgrywane są tylko 3 takie konkursy: w Londynie, Nowym Orleanie oraz właśnie w Augustowie. Na zawodach rokrocznie gromadzi się ok. 3,5 – 4 tysiące publiczności z całej Polski. Zawody komentowane są na żywo. Zawodnicy, dzięki staraniom organizatorów, otrzymują nagrody rzeczowe i finansowe. Konkurs rozgrywany jest na poziomie międzynarodowym i cieszy się dobrą marką wśród zawodników z kraju i ze świata.

Zawody mają już prawie 20-letnią tradycję. Przyciągają zawodników z całej Europy m.in. z Czech, Słowacji, Niemiec, Austrii, Białorusi, Litwy, Włoch, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii.

Regaty o Puchar Burmistrza Miasta Augustowa

Miejsce: Szekła Port – przystań Jachtowa, ul. Nadrzeczna 70A

Opis: Impreza rozpoczyna się inauguracją regat, następnie trwa biesiada żeglarska oraz szanty z zespołami. Regaty kończy zabawa żeglarska do białego rana.

Dwudniowe regaty jachtów kabinowych odbywają się na jeziorze Necko, przy plaży miejskiej i Elektrycznym Wyciągu Nart Wodnych.

Regaty corocznie przyciągają coraz więcej uczestników. W 2008 roku impreza w miesiącu lipcu i sierpniu (w eliminacjach i podczas finału) łącznie zgromadziła 194 jachty i ponad 350 uczestników.

Patronat nad regatami sprawuje Burmistrz miasta Augustowa oraz Marszałek Województwa Podlaskiego.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Reggae Netta Festiwal

Miejsce: Rynek Zygmunta Augusta

Opis: Myśl o powołaniu do życia Festiwalu Reggae powstała w Augustowie już kilka lat temu. Inspiracją było to, iż muzyka reggae jako muzyka radości, miłości i tolerancji łączy pokolenia. Olbrzymi rozkwit reggae przypadł na końcówkę lat 50, ale również teraz rozwija się, ewoluuje i cieszy ogromną popularnością. Reggae Netta Festiwal gromadzi przed sceną słuchaczy w różnym wieku, którzy razem bawią się w rytmach muzyki reggae. Festiwal odbywa się podczas jednego z ostatnich weekendów sierpnia.

Augustowski Weekend z Trójką

Miejsca: Rynek Zygmunta Augusta, Plaża Miejska – Wyciąg Nart Wodnych

Opis: Augustowski Weekend z Trójką, to cykliczna impreza odbywająca się w letnie weekendy, w skład której wchodzi dwie oddzielne imprezy:

- „Turniej Miast Przyjaciół Trójki” (zawody sportowe pomiędzy Miastami Partnerskimi Radiowej Trójki – udział w zawodach biorą drużyny z Augustowa, Szklarskiej Poręby oraz przedstawiciele Radiowej Trójki),
- „Gwiazdy na wyciągu” (ślalom gwiazd na wyciągu nart wodnych, któremu towarzyszą koncerty różnych polskich wykonawców).

Balladowe Nocki nad Neckiem

Miejsce: Rynek Zygmunta Augusta

Opis: Cykl ogólnodostępnych koncertów, na których można spotkać znanych wykonawców piosenki aktorskiej i nie tylko. Na scenie plenerowej goszczą co roku największe polskie gwiazdy. Występują oni obok swych młodych, początkujących kolegów, dzieląc się swoimi umiejętnościami i doświadczeniem. Podczas Ballady występowali wielcy tego gatunku min.: Piotr Bakal, Stare Dobre Małżeństwo, Wolna Grupa Bukowina, Mariusz Lubomski, Mirosław Czyżykiewicz, Pod Budą, Anna Maria Jopek i wielu innych. Dziesięcioletnia tradycja Ballady pozwala co roku gościć w Augustowie wielu wspaniałych wykonawców.²⁷

²⁷ www.augustow.eu/page.php?id=1020

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Kanał Augustowski

Opis: Kanał Augustowski jest najbardziej znanym zabytkiem budownictwa hydrologicznego. Kandyduje on do wpisania na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO. Kanał o długości 101,2 km (80 km na terenie Polski i 21 km na terenie Białorusi) łączy dorzecza Wisły i Niemna. Powstał on na bazie projektu gen. Ignacego Prądzyńskiego z 1823 roku. W roku 1830 z powodu wybuchu powstania listopadowego budowa została wstrzymana. Prace wznowiono dopiero w roku 1833. W sumie, budowa Kanału Augustowskiego zajęła 15 lat. Różnice poziomów pomiędzy poszczególnymi zbiornikami wynoszą od ok. 0,8 m. do 7,46 m. i zostały uregulowane przez budowę 18 śluz i 29 upustów. Połączenie Kanałem Augustowskim dorzeczy dwóch rzek: Wisły i Niemna pozwoliło ominąć Prusy, które zamknęły dostęp do swych portów bałtyckich Polakom, pobierając wysokie cło. Dziś Kanał Augustowski wraz z augustowskimi jeziorami oraz Czarną Hańczą tworzy atrakcyjny szlak wodny.

Bazylika Mniejsza pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego

Położenie: ul. 3-go Maja

Opis: trójnawowy neoromański kościół pobudowany z cegły w latach 1906 – 1911. Wewnątrz znajduje się pięć dębowych ołtarzy, które zostały wykonane w latach dwudziestych. Zniszczoną podczas II wojny światowej świątynię odbudowali parafianie pod kierownictwem ówczesnego proboszcza parafii ks. Wojciecha Chojnowskiego. Wieże wysadzone przez Niemców podczas okupacji zostały odbudowane dopiero w 1986 r.

Pojezierze Augustowskie

Opis: przepiękne miejsce płn.-wsch. Polski, wśród dziewiczych lasów Puszczy Augustowskiej; malownicze krajobrazy z lśniącymi w słońcu licznymi jeziorami i wijącymi się pośród lasów i łąk błękitnymi wstęgami rzek.²⁸

Puszcza Augustowska

Opis: Puszcza Augustowska należy do jednego z największych, zwartych kompleksów leśnych w Polsce. Liczy ona ponad 114,4 tys. ha, z tego poza granicami kraju znajduje się

²⁸ www.aktualnosciturystyczne.pl/promocyjna-oferta-na-weekend/pojezierze-augustowskie-aktywnie-2/

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

6300 ha. Na całkowitą powierzchnię puszczańską składa się 98974 ha lasów, 7277 ha jezior i 2005 ha pozostałych gruntów.

Bulwary spacerowe nad rzeką Nettą i jeziorem Necko

Opis: Bulwary spacerowe nad rzeką Nettą i jeziorem Necko w Augustowie składają się z: bulwarów nad rzeką Nettą i jeziorem Necko, Molo imienia Radiowej Trójki nad jeziorem Necko i Elektrycznego Wyciągu Nart Wodnych.

Odnowione i odrestaurowane Bulwary nad rzeką Nettą i jeziorem Necko ciągną się na długości ponad 4 km. Przebiegają wzdłuż rzeki Netty, po obu jej stronach oraz zalesionym brzegiem jeziora Necko.

Spacerując lub jadąc rowerem warto zatrzymać się przy położonym przy Bulwarach Molo Radiowej Trójki oraz Elektrycznym Wyciągu Nart Wodnych.

Nowe Molo nad jeziorem Necko zostało oddane do użytku w czerwcu 2007 roku. Jego powierzchnia wynosi ok. 3000 m². Pomosty mają 147 metrów szerokości i wychodzą 90 metrów w głąb jeziora.

WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z ANALIZY RYNKU ISTNIEJĄCYCH PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH OBSZARU „EGO SA”

Badania rynku istniejących na obszarze „EGO SA” produktów turystycznych (pokrótce opisanych powyżej) wskazują na pozytywny trend rozwoju produktów turystycznych we wszystkich gminach i miastach obszaru. Produktów jest dużo i są one w dużej mierze o nastawieniu na politykę ponadregionalną i ponadnarodową. Świadczy o tym m.in. fakt pojawiania się wśród nich imprez o charakterze międzynarodowym (np.: Międzynarodowy Festiwal Folkloru dzieci i Młodzieży „Tęcza”, Międzynarodowy Półmaraton Gołdap - Gusiew, Międzynarodowy Konkurs Skoków na Nartach Wodnych „Netta Cup” Memoriał Zygmunta Kowalik, Międzynarodowy Turniej Tenisa Ziemi Kobiet).

„EGO SA” może poszczycić się również produktami turystycznymi o charakterze unikatowym, nadającym temu miejscu szczególny charakter. Należą do nich m.in.: Ełcka

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Kolej Wąskotorowa, Wigierska Kolej Wąskotorowa, Piramida w Rapie, Mosty w Stańczykach.

Na podstawie przeprowadzonych badań można wskazać również bariery, które utrudniają rozwój produktów turystycznych. Problemy związane są z:

- procesem planowania i zarządzania produktem turystycznym,
- promocją produktu turystycznego,
- nastawieniem na produkty turystyczne dostępne i atrakcyjne przede wszystkim w okresie letnim.

Proces planowania i zarządzania produktem turystycznym ma olbrzymi wpływ na zainteresowanie jakie uzyska produkt w oczach turysty. Dla pełnego rozwoju turystycznego niezbędne jest budowanie zintegrowanych strategii zarządzania produktami oraz współpraca prowadząca do wypracowania wspólnego stanowiska w kwestii zarządzania i monitoringu tych produktów na rynku. Na dzień dzisiejszy brak jest tak skonstruowanych spójnych strategii dotyczących wszystkich produktów z danego obszaru, nawet w obrębie poszczególnych miast i gmin „EGO SA”. Zatem dla pełnego wykorzystania atrakcyjności turystycznej niezbędne jest tworzenie programów i porozumień dla kompleksowego zarządzania produktami turystycznymi na przykład za pośrednictwem Lokalnych Organizacji Turystycznych.

Produkt turystyczny to nie tylko miejsce, impreza bądź budynek, to również pełna infrastruktura z nim związana. Działania obserwowane w badanych gminach i miastach idą w dobrym kierunku, jednak ważne dla rozwoju zarówno produktów, jak również całego regionu jest budowanie szerokich struktur współpracy w ramach danego produktu. Najkorzystniejszą strategią jest zapewnienie turystyce jak największej liczby atrakcji pod wspólnym hasłem stanowiącym produkt turystyczny. Bez zapewnienia tych warunków prawdopodobieństwo powrotu turysty w te samo miejsce w przyszłym sezonie staje się mniejsze.

W tym miejscu przejść można do kolejnego problemu jakim jest właściwa promocja produktów turystycznych. Wymienione powyżej produkty niestety nie są promowane w wystarczający sposób. Dostępność do szczegółowych informacji o części z nich za pośrednictwem Internetu jest w dużej mierze ograniczona. Lepiej sytuacja przedstawia się jeżeli chodzi o foldery promocyjne, jednak są one dla większości turystów mniej dostępne.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Internet natomiast dla planujących urlop jest podstawowym i często jedynym źródłem informacji na temat tego, gdzie warto pojechać. Zasadnym zatem jest tworzenie szeroko zakrojonych kampanii promocyjnych, jednak takich, które przedstawiałyby jak najbogatszą ofertę turystyczną. Ważna jest nie tylko promocja produktu turystycznego, jako miejsca, imprezy bądź budynku, ale również infrastruktury dopełniającej jego atrakcyjność (np. bazy noclegowej, bazy gastronomicznej, innych atrakcji które mogą współtowarzyszyć wybranemu produktowi turystycznemu). Sam produkt turystyczny staje się zatem pewnego rodzaju gotowym pakietem atrakcji i usług, tworzonym bez udziału samego turysty.

Kwestią, którą należy poruszyć przy omawianiu produktów turystycznych jest również turystyka poza sezonem letnim. Z analizy wynika, iż zdecydowana większość proponowanych obecnie produktów stanowi atrakcję turystyczną jedynie w sezonie letnim. Wszystkie badane gminy i miasta posiadają potencjał dla rozwoju turystyki zimowej, wyraża się on m.in. w bogatej i ciągle udoskonalanej infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej. Propozycją rozwoju dla tej formy turystyki może być również wykorzystanie istniejących szlaków np. poprzez organizowanie tras do biegów narciarskich.

Reasumując niezbędna, dla rozwoju oferty produktów turystycznych na obszarze „EGO SA”, jest pełna daleko idąca współpraca na wielu szczeblach. Mowa tu zarówno o współpracy między samorządami, czy Lokalnymi Organizacjami Turystycznymi, jak również pomiędzy organizacjami pozarządowymi i prywatnymi przedsiębiorcami tworzącymi oferty na rynku turystycznym. Współpraca ta jednak, aby była możliwa i jak najbardziej wydajna powinna przebiegać pod okiem jednego organu, który będzie umocowany prawnie do zatwierdzania projektów wypracowanych przez wszystkie placówki, organizacje i osoby fizyczne mające wpływ na rozwój turystyki na tym obszarze.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

1.3 Analiza SWOT potencjału turystycznego dla obszaru „EGO SA”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie geograficzne – obszar ten leży na terenach przygranicznych i tranzytowych, - znaczący rozwój telefonizacji - wysoka w skali międzynarodowej ranga walorów przyrodniczych i krajobrazowych (np.: zagłębienie Szeszupy, Wigry) - bogactwo fauny i flory - rozwinięty system obszarów chronionych - duże kompleksy leśne - czyste i mało zmienione środowisko przyrodnicze - obecność zabytków historycznych, zabytkowa zabudowa miejskiej, miejsc wyjątkowych - tradycyjna gościnność mieszkańców - wyjątkowe walory klimatyczne i przyrodnicze (Gołdap i Augustów posiadają status uzdrowisk) - dość wysoka aktywność kulturalna – liczne imprezy kulturalne zarówno lokalne, jak i o zasięgu ponadlokalnym (np. Przystanek Olecko) - istnienie bazy sportowo – rekreacyjnej (np. baseny, sale sportowe, boiska, korty) - korzystne warunki do uprawiania różnych form turystyki wodnej - potencjał do rozwoju aktywnej turystyki (duża ilość szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych) - bardzo korzystne warunki do uprawiania turystyki i rekreacji przyjaznej środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zintegrowanej oferty turystycznej, wspólnego produktu - słaba infrastruktura turystyczna – słaba baza noclegowa, gastronomiczna, mała liczba ośrodków wczasowych o wysokim standardzie i działających cały rok - niedobór obiektów całorocznych - słabo zagospodarowane szlaki turystyczne - mała liczba imprez kulturalnych o charakterze ponadregionalnym, - niedobór atrakcji turystycznych poza sezonem letnim - krótki sezon turystyczny - słaba promocja regionu - niewykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych - zła infrastruktura komunikacyjna – zły stan dróg, ograniczone połączenia międzykrajowe (zarówno w PKS, jak i na kolei), brak lokalnego lotniska na potrzeby ruchu pasażerskiego - ograniczona promocja regionu w mediach o charakterze ogólnokrajowym

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

<p>(agroturystyka, ekoturystyka, wędrówki piesze, rowerowe, kajakowe, jeździeckie, myślistwo, wędkarstwo) - stały rozwój kwater agroturystycznych</p> <p>- duża ilość wypromowanych produktów turystycznych (szlaki turystyczne, międzynarodowe imprezy kulturalne)</p> <p>- nowe inwestycje okołoturystyczne i wydłużające sezon (aquapark, nowe obiekty rekreacyjne, lodowisko, wyciągi narciarskie, "Szelment")</p> <p>- zrzeszanie się w organizacje przyjmujące za cel rozwój turystyki np. EGO, EGO SA</p> <p>- różnorodność kulturowa, narodowościowa i religijna</p> <p>- duża ilość organizacji pozarządowych</p> <p>- promocja w Internecie</p> <p>- nastawienie na ochronę środowiska naturalnego</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>- stworzenie wspólnych produktów turystycznych i wspólnej strategii zarządzania nimi</p> <p>- działanie regionu EGO SA i regionu Zielonych Płuc Polski</p> <p>- współpraca międzynarodowa</p> <p>- programy dofinansowań ze środków Unii Europejskiej</p> <p>- tworzenie samorządowych instytucji kultury (np. świetlice wiejskie)</p> <p>- wzrost zainteresowania turystyką aktywną</p> <p>- warunki dla rozwoju turystyki wiejskiej</p> <p>- wykorzystanie znanych imprez kulturalnych o charakterze między krajowym i międzynarodowym do promocji produktów i marki regionu EGO SA</p>	<p>- izolacja regionu</p> <p>- biurokracja</p> <p>- niedostateczne wykorzystanie możliwości jakie niosą za sobą unijne programy wsparcia</p> <p>- zmienność przepisów prawnych</p> <p>- ograniczone możliwości budżetowe jednostek administracyjnych</p> <p>- brak wsparcia ochrony zabytków i działalności turystycznej ze strony władz państwowych</p> <p>- duża konkurencyjność regionu Wielkich Jezior Mazurskich</p> <p>- przynależność obszarów EGO SA do dwóch województw</p> <p>- trudna do kontrolowania ekspansja na środowisko naturalne</p>

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

	- niezdrowa konkurencja (szczególnie wśród podmiotów gospodarczych)
--	---

Wnioski

Przedstawiona powyżej analiza SWOT ukazuje kierunek działania jaki należy podjąć dla zoptymalizowania rozwoju regionu „EGO SA”. Wynika z niej konieczność nastawienia na współpracę pomiędzy poszczególnymi partnerami w regionie oraz konieczność wypracowania wspólnych produktów turystycznych i strategii zarządzania nimi.

W analizie zwraca się uwagę na położenie regionu, jest to o tyle istotny element, gdyż bliskość granic wywiera niewątpliwie korzystny wpływ zarówno na rozwój gospodarczy, jak i turystyczny tego obszaru. Region ten charakteryzuje również wielokulturowość i wielowyznaniowość, sytuacja ta nadaje niepowtarzalny klimat, który przyciąga turystów.

Pozytywny wpływ na rozwój turystyki ma ciągle rozwijająca się baza rekreacyjno-sportowa oraz stały rozwój kwater agroturystycznych. Z badań wynika również, iż właściciele, zarówno hoteli, jak i pensjonatów cały czas inwestują w zapewnienie coraz lepszych i atrakcyjniejszych warunków dla turystów.

Jak podkreślano już wcześniej siłą dla rozwoju turystyki tego regionu jest piękno dziewiczej przyrody, unikatowej w skali kraju. Fakt ten w znacznym stopniu podnosi konkurencyjność „EGO SA”, a zatem ochrona tego skarbu winna być brana pod uwagę przy podejmowaniu każdej decyzji dotyczącej rozwoju turystyki.

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

2. Miasto Ełk

2.1 Położenie i charakterystyka

Miasto Ełk jest miastem powiatowym położonym w północno – wschodniej części Polski i przynależy do województwa warmińsko - mazurskiego.

Rysunek 4. Mapka Powiatu i Gminy Ełk

Źródło: <http://www.ego.mazury.pl/elk.htm>

Powiat ełcki sąsiaduje z powiatami: oleckim, giżyckim i piskim (należącymi do województwa warmińsko – mazurskiego) oraz z powiatami: suwalskim, augustowskim i grajewskim (położonymi w województwie podlaskim). W granicach powiatu leżą cztery gminy: Stare Juchy, Kalinowo, Prostki i Ełk.

Miasto Ełk zajmuje powierzchnię 2 108 ha i jest on trzecim co do wielkości miastem w województwie warmińsko – mazurskim, oraz stolicą podregionu Ełckiego (NUTS III). W Mieście Ełku znajdują się delegatury Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Marszałkowskiego, Kuratorium Oświaty, a także Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Handlowej oraz Narodowego Funduszu Zdrowia. W roku 1992 Miasto Ełk zostało podniesione do Rangi Diecezji i jest siedzibą Ełckiej Kurii Biskupiej.

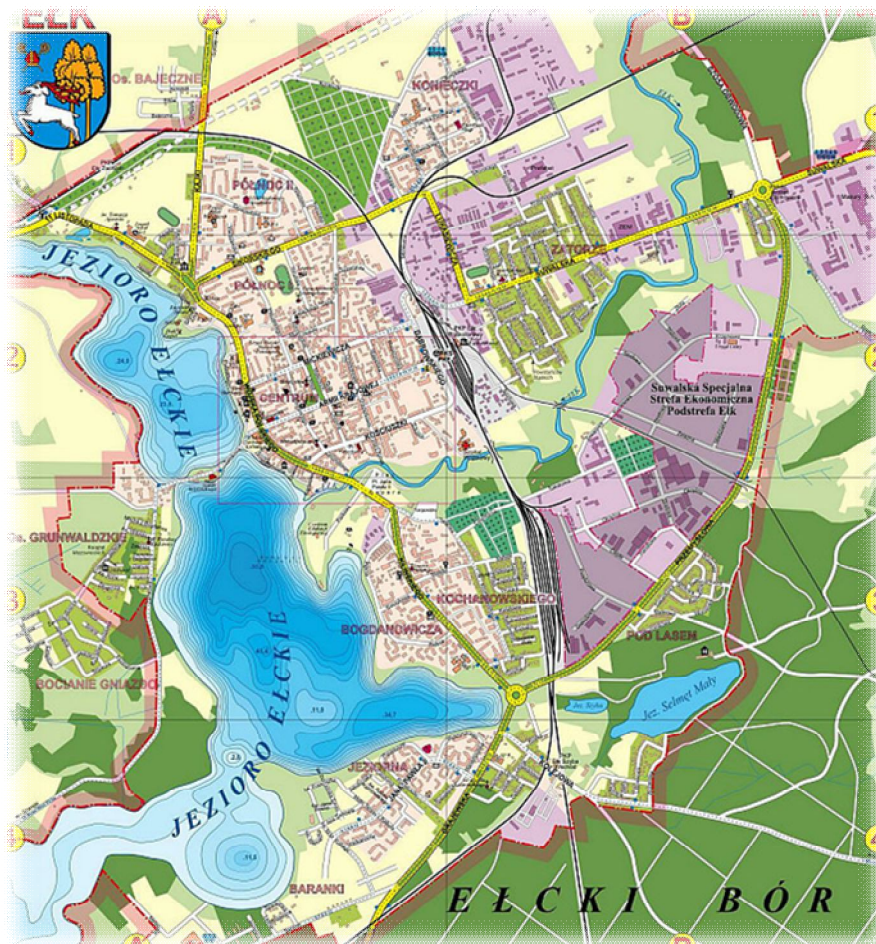
Miasto Ełk charakteryzuje się specyficznymi warunkami administracyjno – geograficznymi, wynikającymi ze stosunkowo małej powierzchni miasta, którą zamieszkuje duża liczba mieszkańców (wg danych Urzędu Miasta – na koniec 2009 roku 57 346 mieszkańców) oraz dużej powierzchni wód powierzchniowych mieszczących się w granicach administracyjnych miasta (438 ha²⁹). Taka sytuacja powoduje, że miasto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia. Gęstość zaludnienia w 2009 według danych Urzędu Miasta wynosiła 2 720,4 osoby/km², dla porównania średnia gęstość zaludnienia w Polsce to 122 osoby/km². Po odjęciu od powierzchni miasta wód powierzchniowych wskaźnik gęstości zaludnienia wzrasta, aż do 3 431,7 osoby/km².

Rysunek 5. Plan Miasta Ełk

²⁹ Program Rewitalizacji Ełku, aktualizacja z 2009 roku

Fundusze Europejskie – dla rozwoju Polski Wschodniej

Źródło: <http://www.elk.pl/miasto/?v=17&i=4>